

Takaisinperintä

08.01.2019

Sisällysluettelo

1 Takaisinperintä	1
1.1 Perintätilanne	1
1.1.1 Kohtuullistamisharkinta	1
1.1.2 Perintäaika	3
1.1.3 Erityiskysymyksiä	4
1.1.3.1 EHICin perusteella annetun hoidon kustannusten takaisinperintä	4
1.1.3.2 Opintotuen erityiskysymyksiä	4
1.2 Kuuleminen	6
1.2.1 Ketä kuullaan	6
1.2.2 Miten kuullaan	6
1.3 Oikaiseminen	7
1.4 Takaisinperintäpäätös	7
1.4.1 Sisältö	7
1.4.2 Antopaikka	8
1.5 Takaisinmaksu	8
1.5.1 Perintätavat	9
1.5.2 Osamaksusuunnitelma	10
1.5.3 Kuittaaminen	14
1.5.3.1 Takautuvan etuuden kuittaus	15
1.5.3.2 Kuittauksen määrä ja kesto	15
1.5.3.3 Suojaosuus	16
1.5.4 Nettomäärä	16
1.6 Päätöksen täytäntöönpano	16
1.6.1 Maksukyvyyn muutos	17
1.6.2 Vapaaehtoinen velkajärjestely	17
1.6.3 Velkajärjestely	18
1.7 Ulosotto	18
1.7.1 Toimenpiteet	19
1.7.2 Maksut	19
1.8 Kuolinpesältä periminen	20
1.9 Saatavan vanhentuminen	26
1.9.1 Vanhentumisaika 5 vuotta	26
1.9.2 Vanhentumisaika 15 tai 20 vuotta	27
1.10 Perinnästä luopuminen	28
1.10.1 Arviointi	29
1.11 Väärinkäytös	30
1.12 Toimivalta	31

1.13 Erääntyneiden saatavien perintä	32
1.13.1 Perintäkeskuksen tehtävät	32
1.13.2 Perintäkeskuksen vastuulle kuuluvat etuudet	33
1.13.3 Perinnän siirtyminen Perintäkeskukseen	34
1.13.4 Perintäyksikön määräytyminen	35
1.13.5 Työnjako vastuuyksikön ja Perintäkeskuksen välillä	35
1.13.5.1 Etuuden lakkautus	35
1.13.5.2 Etuus- tai perintäpäätöksen oikaisu	36
1.13.5.3 Perintä kuolinpesältä	36
1.13.5.4 Yksityishenkilön velkajärjestely	36
1.13.5.5 Vapaaehtoinen velkajärjestely	37
1.13.5.6 Toivottomat perinnät	37
1.13.5.7 Saatavan vanhentuminen	37
1.13.6 Toimihenkilön etuuksien perintä	38
1.13.7 Takaussaavat	38
1.13.8 Työpaikkakassat	38
1.14 Väärän henkilön tilille maksetun etuuden periminen	39
1.14.1 Virhesuorituksen perintä	39
1.14.2 Seuranta ja palautuksen kirjaus	41
1.14.3 Ilmoitus palautusten käsittelytyöryhmään	42
1.14.4 Oikeudellinen perintä	43
1.15 Ulkomaan perintä	43

1. Takaisinperintä

1.1. Perintätilanne

Takaisinperintätilanne syntyy aina, kun etuutta on maksettu aiheettomasti tai määrältään liian suurena. Tällainen tilanne on esimerkiksi, kun

- etuuden myöntämistä koskeva päätös on annettu väärin perustein
- etuudensaajalle myönnetään takautuen muu etuus, jonka vaikutuksen vuoksi ensin myönnetty etuus on maksettu aiheetta tai liian suurena
- etuuspäätöksen antamisen jälkeen olosuhteet ovat muuttuneet eikä etuudensaaja ole ilmoittanut muutoksesta
- etuuspäätöksen antamisen jälkeen olosuhteet ovat muuttuneet ja etuudensaaja on ilmoittanut muutoksesta ajoissa, mutta hakemuksen ratkaisu on Kelassa viipynyt
- etuutta on maksettu ajalta, jolta sen maksaminen olisi pitänyt olla keskeytettynä
- etuutta on maksettu aiheetta enemmän kuin regressivaatimuksen perusteella on palautettu tai
- etuutta on muusta syystä, esimerkiksi ratkaisu-, kirjoitus-, tiedonsiirto- tai laskuvirheen vuoksi, maksettu liikaa.

Lue perintätilanteiden erityiskysymyksistä

- työkyvyttömyyseläkkeessä
- opintotuessa
- eurooppalaisessa sairaanhoitokortissa
- yleisessä asumistuessa

1.1.1. Kohtuullistamisharkinta

[Vilppi](#)

[Kohtuullistaminen](#)

[Vähäinen määrä](#)

[Etuudensaaja on kuollut](#)

[Erityiskysymyksiä](#)

Lähtökohtana on, että liikaa maksettu etuus peritään takaisin. Liikaa maksettu etuus peritään takaisin myös silloin, kun etuudensaaja on kuollut. Tällöin takaisinperintä kohdistetaan kuolinpesään.

Takaisinperintäpäätöstä annettaessa tehdään kohtuullistamisharkinta aina, paitsi vilppitapauksissa.

Vilppi

Jos liikamaksu on syntynyt etuudensaajan tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä, takaisinperinnästä ei voida luopua eikä takaisinperittävää määrää alentaa kohtuusperusteella. Kohtuullistamisharkintaa ei näissä tapauksissa tehdä. Tieto vilpistä kirjataan liikamaksutyön kommenttiin, ja takaisinperintäpäätöksessä peritään takaisin koko liikamaksu kertamaksuna tai kertamaksun ja kuittauksen yhdistelmänä. Yksittäinen vilppi ei estä takaisinperinnästä luopumista vähäisyysperusteella (ks. alla kohta Vähäinen määrä).

Mikäli asia lähtee etenemään väärinkäytöksenä tai asiakasta kuullaan väärinkäytöksestä, ei luopumisharkintaa voi tehdä lainkaan. Mikäli olosuhteista ilmenee asiakkaan tahallisuus tai tietoisuus hyötymistarkoituksesta, ei tapauksessa tehdä luopumisharkintaa. Tämä voi käydä ilmi asiakkaan vastineesta tai lausunnosta, ilmoitusvelvollisuuden toistuvasta laiminlyönnistä tms. Kyse on aina tapauskohtaisesta kokonaisharkinnasta. Mikäli tahallisuutta tai hyötymistarkoitusta

ei todeta, luopumisharkinta tehdään, vaikka kyseessä olisi ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönti. Asiakasta voidaan tarvittaessa kuulla myös ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnin tahallisuudesta ja hyötymistarkoituksesta. Mikäli luopumisharkintaa ei ole tehty oletetun vilpin perusteella, tulee tämä kirjata päätöksen perusteluihin (esim. Ilmoitusvelvollisuuden laiminlyöntiä on pidetty vilpillisenä menettelynä. Tästä syystä takaisinperintää ei ole kohtuullistettu.).

Ks. poikkeukset: [Vähäinen määrä](#) sekä Perinnästä luopuminen.

Vilpillisen menettelyn arvioiminen on kokonaisharkintaa. Harkinnassa kiinnitetään huomiota siihen, tiesikö etuudensaaja / hänen edustajansa tai olisiko hänen pitänyt kohtuudella arvioiden tietää päätökseen vaikuttavista virheellisistä perusteista

Lue lisää etuudensaajan edustajasta: Etuusohje > Kuka voi hakea

Kohtuullistaminen

Takaisinperinnästä voidaan luopua kokonaan tai sen määrää voidaan alentaa, jos etuudensaaja tai hänen edustajansa ei ole menetellyt vilpillisesti ja alentaminen tai luopuminen katsotaan kohtuulliseksi. Kohtuullistamisharkinta tehdään aina, vaikka etuudensaaja ei olisikaan vastustanut takaisinperintää tai vastannut kuulemiseen.

Kun harkitset takaisinperinnän kohtuullistamista, selvitä etuudensaajan kokonaistilanne. Kirjaa Oiwaan liikamaksutyön kommenttiin etuudensaajan kokonaistilanne, kohtuullistamisharkinnan johtopäätös ja perustelut.

Harkinnassa otetaan huomioon:

- etuudensaajan sosiaalinen asema kuten huoltovelvollisuus
- etuudensaajan taloudellinen asema kuten toimeentuloedellytykset
- onko etuudensaaja menettänyt liikasuorituksen vuoksi jonkin muun etuuden
- jokin muu edellisiin verrattava kohtuullistamisperuste.

Kohtuullistamisharkinnassa etuudensaajan sosiaalinen ja/tai taloudellinen tilanne tai muun etuuden menettäminen tai näihin verrattava syy on yksinäänkin riittävä peruste luopua takaisinperinnästä kokonaan tai alentaa takaisinperittävää määrää.

Kohtuullisuutta arvioitaessa voidaan lisäksi ottaa huomioon Kelan, viranomaisen tai muun vastaavan tahon myötävaikutus liikasuoritukseen sekä liikasuorituksesta kulunut aika. Kuntoutusetuuksien kohdalla tulee lisäksi ottaa huomioon kuntoutusprosessin turvaaminen. Yksistään näiden seikkojen perusteella takaisinperinnästä ei kuitenkaan voida luopua kokonaan eikä perittävää määrää alentaa.

Sosiaalista asemaa arvioitaessa katsotaan etuudensaajan perhetilannetta. Sosiaalinen asema heijastuu paljolti myös etuudensaajan toimeentuloedellytyksiin. Taloudellista asemaa arvioitaessa otetaan huomioon etuudensaajan esimerkiksi kuulemisen yhteydessä esittämät selvitykset tuloistaan ja menoistaan. Arvioitaessa tulotasoa käytetään myös Kelassa olevia tietoja tuloista ja niiden kestosta. Tulorekisteritietoja ja keskeneräisten verotustietojen kyselyä voi käyttää arvion tukena. Tällä perusteella arvioidaan hänen toimeentulotasonsa pysyvyys. Arvioitaessa toimeentulotason pysyvyyttä katsotaan, miten kauan nykyinen tilanne kestää, ja onko ansaintamahdollisuuksien paranemista tiedossa tulevaisuudessa. Jos taloudellisen aseman todetaan olevan pitkäaikaisesti heikko, on edellytyksiä kohtuullistaa takaisinperintää.

Kela on huolehtinut perustoimeentulotuen täytäntöönpanosta 1.1.2017 lukien. Aiemmin täytäntöönpanosta ovat huolehtineet kunnat. Muutoksen myötä tieto perustoimeentulotukiasiakkuudesta on aina Kelassa käytössä. Perustoimeentulotuki on viimesijainen taloudellinen tuki, johon turvaudutaan, kun toimeentulosta ei voida huolehtia millään muulla keinolla. Käytännössä perustoimeentulotukiasiakkuus viittaa asiakkaan heikkoon

taloudelliseen asemaan vahvemmin kuin mitään muuta sosiaalietuutta koskeva asiakkuus. Tällaisen asiakkaan kohdalla perinnästä luopumiselle joko kokonaan tai osittain on yleensä vahvat perusteet varsinkin, jos toimeentulotuen tarvetta ei arvioida väliaikaiseksi.

Alle 16-vuotiaan vammaistuen takaisinperinnän kohtuullistaminen harkitaan sen henkilön olosuhteiden perusteella, joka vastaa tuen takaisinmaksusta (esimerkiksi lapsen edunvalvoja, huoltaja, muu henkilö). Ks. Takaisinmaksu.

Vähäinen määrä

Jos liikaa maksettu määrä on vähäinen, takaisinperinnästä voidaan luopua. Liikamaksua pidetään yleensä vähäisenä, jos se on enintään 150 euroa. Liikamaksun määrän vähäisyydestä huolimatta sen perinnästä ei kuitenkaan luovuta, jos etuudensaajalle on hänestä johtuvasta syystä toistuvasti maksettu liikaa etuuksia tai jos asiassa käynnistetään väärinkäytösasian selvittely.

Ks. vähäinen määrä opintotuen tulovalvonnassa.

Etuudensaaja on kuollut

Jos etuudensaaja on kuollut, takaisinperintäratkaisu tehdään vakuutuspiirissä tai vastuuyksikössä kertamaksulla ja siirretään asia tämän jälkeen Perintäkeskukselle. Perintäkeskus hoitaa kuolinpesän varallisuusaseman selvittämisen ja tekee siitä aiheutuvat toimenpiteet. Ks. lisää kuolinpesältä perimisestä (Takaisinperintä > Kuolinpesältä periminen).

Jos Kela on maksanut eläkettä, vammaisetuutta, eläkkeensaajan asumistukea tai maahanmuuttajan erityistukea aiheetta sen vuoksi, että etuudensaajan kuoltua etuuden lakkautusta ei ole tehty ajoissa, Kela pyrkii saamaan liikaa maksetut maksuerät takaisin ensin pankista tai kuolinpesältä keskitetyn valvonnan kautta. Keskitetyn valvonnan palautuspyyntökirjeitä hoitaa Yhteisten palveluiden Palautusten käsittelytiimi.

Ks. menettelystä tarkemmin

- Kuoleman jälkeiset liikamaksut eläkkeensaajan asumistuessa
- Erityisasioita
- Kuoleman jälkeiset liikamaksut vanhuuseläkkeessä
- Kuoleman jälkeiset liikamaksut takuueläkkeessä
- Velmu > Etuustyö > Vammaistuet > Onni ja vammaisetuudet > Vammaisetuusratkaisut Onnissa > Kuolemasta johtuva liikamaksu

Erityiskysymyksiä

- opintotuessa

1.1.2. Perintäaika

Liikamaksu peritään takaisin alusta lukien, enintään kuitenkin viideltä vuodelta etuuden maksupäivästä lukien. Määräaika lasketaan takaisinperintäpäätöksen antamisesta. Tämä koskee kaikkia tilanteita. Jos takaisinperintäpäätös annetaan esimerkiksi 10.12.2008, sen perusteella voidaan periä 10.12.2003 ja sen jälkeen maksetut etuuserät.

Kun liikamaksu perustuu virheelliseen etuuspäätökseen, päätös on oikaistava ennen takaisinperintäpäätöksen antamista.

Lue lisää päätöksen oikaisemisesta ja poistamisesta

1.1.3. Erityiskysymyksiä

1.1.3.1. EHCin perusteella annetun hoidon kustannusten takaisinperintä

Kansaneläkelaitos voi ryhtyä toimenpiteisiin eurooppalaisen sairaanhoitokortin perusteella saadusta hoidosta valtiolle aiheutuneiden kustannusten perimiseksi kyseiseltä sairaanhoitokorttia käyttäneeltä, jos hän on käyttänyt korttia, vaikka hän tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää, ettei hän saa sitä käyttää. (Laki rajat ylittävästä terveydenhuollosta ([1201/2013 22 § 1 momentti](#)))

Kustannusten perinnästä voidaan luopua joko kokonaan tai osittain, jos tämä katsotaan kohtuulliseksi tai sairaanhoitokortin käytöstä valtiolle aiheutuneiden kustannusten määrä on vähäinen. Lisäksi perinnästä voidaan luopua kustannusten perintää koskevan päätöksen antamisen jälkeen myös silloin, kun perintää ei henkilön taloudellinen tilanne huomioon ottaen ole enää tarkoituksenmukaista jatkaa tai kun perinnän jatkamisesta aiheutuisi perimättä olevaan saatavaan nähden kohtuuttomat kustannukset. ([Laki rajat ylittävästä terveydenhuollosta 1201/2013 22 § 2 momentti](#))

Perintää koskeva lainvoimainen tuomio saadaan panna täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio. (Laki rajat ylittävästä terveydenhuollosta (1201/2013 22 § 3 momentti))

Jos havaitset todennäköisen kortin vilpillisestä ja oikeudettomasta käytöstä syntyneiden sairaanhoitokustannusten mahdollisuuden, ota viipymättä yhteys terveystoimistolle (eushoito@kela.fi) toimintaohjeiden saamiseksi.

1.1.3.2. Opintotuen erityiskysymyksiä

Opintotuen tulovalvonta, tukivuodesta 2008 lähtien

Vuodelta 2008 tai sitä myöhemmältä ajalta maksetun, vuositulorajan (vapaan tulon) ylityksestä johtuvan opintorahan ja asumislisän liikamaksu lasketaan ja peritään takaisin opintotukilain (OTL 65/1994 17 ja 27 §) mukaan seuraavasti. Vuositulon ylittäessä vapaan tulon, ylityksen jokaista alkavaa 1 310 euroa kohden peritään takaisin yhden kuukauden opintoraha ja asumislisä. Perintä kohdistetaan siten, että ensin peritään takaisin kyseisen kalenterivuoden viimeisen tukikuukauden opintotuki ja sen jälkeen aikajärjestyksessä taaksepäin niin monen tukikuukauden tuki kuin on tarpeen. Jos ylitys on esimerkiksi 1 500 euroa, tällöin peritään takaisin kahden kuukauden opintotuki. Jos tukea on maksettu syys-joulukuulta, joului- ja marraskuun opintotuki peritään takaisin. Takaisinperittävä määrä on kuitenkin enintään kalenterivuodelta maksettujen opintorahojen ja asumislisien yhteismäärä.

Jos vuositulorajan ylitys on enintään 220 euroa, liikaa maksettua tukea ei peritä takaisin. Jos ylitys on suurempi ja jos liikaa maksettu opintotuki ja siihen lisätty 7,5 prosentin korotus on yhteensä enintään Kelassa päätetyn vähäisen määrän rajan, tuen takaisinperinnästä luovutaan vähäisen määrän vuoksi. Käytännössä muiden syiden perusteella takaisinperinnästä ei yleensä voida luopua osittain eikä kokonaan, koska opiskelijan itsensä on huolehdittava siitä, ettei hän nosta liikaa tukea.

Korotus

Takaisinperittävään määrään tehdään 7,5 prosentin korotus.

Kela tekee opintotuen tulovalvonnan vuosittain. Siinä käytetään verohallinnolta saatuja tietoja vuosituloista. Näin ollen tulovalvonta tehdään kunkin kalenterivuoden verotuksen valmistumisen jälkeen.

Tulovalvonnan suhde muulla perusteella tehtävään takaisinperintään

Jos tulovalvonnan (uudelleen käsittelypyynnön) yhteydessä käy ilmi, että tuensaajalle on myös muusta syystä kuin vuositulojen vuoksi (esim. palkallinen harjoittelu) maksettu liikaa opintotukea, muusta syystä johtuvan liikamaksun takaisinperintä pitää ratkaista ensin ja tulovalvonta tehdään vasta tämän jälkeen.

Jos tulovalvonnassa perintä kohdistuisi sellaisen kuukauden tukeen, jonka takaisinperinnästä (perintä muusta syystä) on jo aikaisemmin tehty päätös, tukea ei tulovalvonnassa peritä uudelleen, vaikka tuen perinnästä olisi aikaisemmin luovuttu. Tulovalvonnassa voidaan periä vain se osa kuukauden tuesta, johon ei kohdistu muuta takaisinperintää.

Jos koko kuukauden tuki on muulla perusteella päätetty periä takaisin tai sen perimisestä on luovuttu kokonaan, tulovalvonnassa takaisinperintä kohdistetaan ajallisesti tätä aiempaan tukikuukauteen. Jos tulovalvonnassa takaisin perittävän kuukauden tuella on aiemmin kuitattu muuta takaisinperintää, se ei vähennä tulovalvonnan perintää, koska kuitattu tuki on kuitenkin opiskelijan saamaa tukea.

Lue lisää
opintotuen tulovalvonnasta

Opintolaina

Kun lainansaaja on laiminlyönyt opintolainan koron tai lyhennyksen maksamisen ja Kela on maksanut opintolainan pankille valtiontakauksen perusteella, Kela perii takausvastuusaatavan takaisin lainansaajalta joko vapaaehtoisella maksusopimuksella tai ulosottoteitse.

Takausvastuusaatavasta peritään 4 prosentin vuotuista korkoa. Korkotuellisena myönnetyn opintolainan korko voidaan alentaa takausvastuusuorituksen tapahtuessa opintolainoista perittävän enimmäiskoron tasalle, mikäli lainansaajan maksuvaikeudet ovat johtuneet työttömyydestä, sairaudesta tai muusta vastaavasta syystä.

Kela voi myöntää velalliselle maksuaikaa tai käyttää muita maksujärjestelyjä, jos siihen on lainansaajan maksukykyyn liittyvä perusteltu syy tai jos niiden avulla voidaan turvata saatavan takaisinmaksu.

Kela myöntää maksuvapauden aina, jos lainansaaja kuolee. Maksuvapautus voidaan myöntää kokonaan myös, jos velallinen on pysyvästi työkyvytön tai on ollut työkyvytön yhteensä vähintään viisi vuotta ja takaisinperintä olisi velallisen taloudellinen tilanne ja muut olosuhteet huomioon ottaen kohtuutonta.

Maksuvapautus voidaan myöntää osittaisena silloin, kun lainansaajan taloudellinen tilanne on heikentynyt pitkään kestäneen työttömyyden, sairauden tai muun syyn vuoksi siten, että lainan takaisinperintä kokonaan olisi kohtuutonta.

Kela voi luopua takaussaatavan perinnästä kokonaan, kun jäljellä olevan saatavan määrä on vähäinen, kun perintää ei ole tarkoituksenmukaista jatkaa velallisen taloudellinen tilanne huomioon ottaen tai kun perintätoimien jatkamisesta aiheutuisi perimättä olevan saatavan määrään nähden kohtuuttomat kustannukset.

1.2. Kuuleminen

Asianosaisen kuuleminen takaisinperintäasiassa perustuu hallintolakiin (34-36 §).

Lue lisää kuulemisesta

1.2.1. Ketä kuullaan

Asianosaisena kuullaan yleensä etuudensaajaa. Jos etuudensaajalle on määrätty edunvalvoja, kuullaan myös häntä. Jos etuuden nostaa muu henkilö kuin edunvalvoja, häntä kuullaan tilanteesta riippuen. Jos kysymyksessä on työnantajalle maksettu työmarkkinatuki, sairausvakuutuksen päivärahaetuus tai kuntoutusraha, takaisinperintäasiasta kuullaan myös työnantajaa.

Alle 16-vuotiaan vammaistuen takaisinperinnässä kuullaan aina sitä, jolle tukea on maksettu virheellisesti tai liikaa. Jos lapsi on otettu huostaan ja tuki peritään takaisin perhehoitajalta, kuullaan sekä perhehoitajaa että kunnan sosiaalihuollon toimielintä.

Yleisen asumistuen takaisinperinnässä kuullaan ruokakunnan edustajaa eli tuen hakijaa.

Jos etuuden saaja on kuollut, mutta häntä on ehditty kuulla liikamaksusta ennen kuolemaa, kuolinpesää ei tarvitse kuulla. Jos etuudensaajaa ei ole ehditty kuulla, takaisinperinnästä on kuultava kuolinpesän edustajaa, jona toimii yleensä perukirjassa mainittu kuolinpesän hoitaja, esim. eloonjäänyt puoliso, pesän osakas tai muu henkilö. Jos kuolinpesän hoitaja ei ole tiedossa, takaisinperintäasiassa on käännyttävä pesän osakkaan puoleen.

Katso lisää

Takaisinmaksu

Kuolinpesältä periminen

1.2.2. Miten kuullaan

Takaisinperinnästä kuullaan ennen takaisinperintäasian ratkaisemista ja takaisinperintäpäätöksen antamista. Kuuleminen suoritetaan yleensä kirjallisesti. Jos kuuleminen suoritetaan suullisesti, sen sisältö on dokumentoitava täsmällisesti Oiwaan yhteydenoton lisätietokenttään. Kirjattu yhteydenotto liitetään kyseiseen liikamaksutyöhön ja tarvittaessa vapautetaan liikamaksutyö odottamasta (Lue lisää kuulemisesta Liikamaksu-prosessikuvauksesta)

Kuulemiselle asetetaan määräaika. Etuudensaajalle / hänen edustajalleen selvitetään liikamaksuun johtaneet seikat ja liikamaksun määrä. Etuudensaajalla / hänen edustajallaan on mahdollisuus antaa vastineensa asiaan. Kuuleminen katsotaan suoritetuksi, kun etuudensaajalle/ hänen edustajalleen on varattu tilaisuus tulla kuulluksi. Takaisinperintää koskeva asia ratkaistaan, vaikka asianomainen vastustaisi takaisinperintää.

Etuudensaajaa on kuultava uudelleen, jos takaisinperintäpäätös annetaan vasta pitkän ajan kuluttua kuulemisen jälkeen. Tällainen tilanne voi syntyä esimerkiksi silloin, kun etuudensaajaa on ehditty kuulla takaisinperinnästä, mutta hän valittaa liikamaksun perusteena olevasta etuuspäätöksestä ennen takaisinperintäpäätöksen antamista. Valitusasian käsittelyn jälkeen etuudensaajalle lähetetään uusi kuulemiskirje.

Kuulemiseen voi vastata kirjallisesti, suullisesti tai lähettämällä viestin asiointipalvelussa (Viestit ja liitteet > Liikamaksu- ja perintäasiat > Selvitys liikamaksusta)

Katso myös

kuuleminen opintotuen tulovalvonnassa

1.3. Oikaiseminen

Kun etuutta on maksettu liikaa virheellisen päätöksen perusteella, liikamaksun takaisinperiminen edellyttää, että päätös oikaistaan ennen takaisinperintäasian ratkaisemista.

Lue lisää päätöksen oikaisemisesta ja poistamisesta.

1.4. Takaisinperintäpäätös

Takaisinperinnästä annetaan kirjallinen päätös. Kun takaisinperinnästä luovutaan kokonaan, päätös annetaan, jos etuudensaaja tai hänen edustajansa on tietoinen takaisinperinnän vireilläolosta. Pääsääntöisesti takaisinperinnästä luovutaan tarvittaessa jo etuuspäätöksen antamisen yhteydessä (esim. vähäinen määrä, ei toistuvuutta tai vilppiä).

Takaisinperintäpäätös voidaan antaa heti, kun etuudensaaja on vastannut kuulemiseen tai kuulemiselle varattu määräaika on kulunut umpeen. Takaisinperintäpäätöstä ei kuitenkaan anneta, jos etuudensaaja on valittanut etuuspäätöksestä, johon liikamaksut perustuvat. Tässä tapauksessa takaisinperintäpäätös annetaan vasta, kun valitus on ratkaistu ja etuuspäätös on tullut lainvoimaiseksi. Takaisinperintäpäätös annetaan valituksen vireilläolosta huolimatta, jos liikamaksun perinnälle säädetty määräaika (viisi vuotta etuuden maksamisesta) uhkaa mennä umpeen ennen kuin valitus on käsitelty ja etuuspäätös on tullut lainvoimaiseksi.

Jos kyse on RAKE-järjestelmällä käsiteltävän etuuden (osa eläkkeistä ja eläkkeen osista, vammaisetuus tai ruokavaliokorvaus) takaisinperinnästä, takaisinperintäpäätös annetaan aina etuuspäätöksen lainvoimaiseksi tulon jälkeen.

Lue myös
opintotuen päätösehdotuksesta

1.4.1. Sisältö

Takaisinperintäpäätöksestä ja sen liitteistä tulee ilmetä

- liikamaksun syy
- ilmoitusvelvollisuuden laiminlyöntitapauksissa seikka, josta olisi pitänyt ilmoittaa
- jos kohtuullistamisharkintaa ei ole tehty vilpin vuoksi, maininta asiasta perusteluineen
- etuuden oikeat maksuperusteet
- liikamaksun kertymisaika
- liikamaksun määrä
- takaisinperittävä määrä
- takaisinmaksutavat ja
- lainkohdat, johon
  - ilmoitusvelvollisuus perustuu
  - takaisinperintä perustuu.

Takaisinperintäpäätös on perusteltava tarvittaessa yksilöllisesti.

Takaisinperintäpäätöksessä voidaan viitata etuuden oikaisu- tai tarkistus päätökseen, jos siinä on jo riittävän tarkasti selvitetty takaisinperinnän perusteet. Takaisinperintäpäätökseen liitetään ohjelmallisesti valitusosoitus.

1.4.2. Antopaikka

Etuuden takaisinperinnästä antaa päätöksen se vakuutuspiiri, johon etuudensaaja kotipaikkansa mukaan kuuluu. Tästä poikkeuksena ovat seuraavat tilanteet:

- Yleisen asumistuen takaisinperintäpäätöksen antaa se vakuutuspiiri, jonka alueella tuensaajan asunto sijaitsee. Kun liikaa maksettua tukea ei peritä hakijalta vaan muulta ruokakunnan jäseneltä, hänelle annetaan takaisinperinnästä oma valituskelpoinen päätös. Päätöksen antaa Perintäkeskus.
- Opintotukea koskevan takaisinperintäpäätöksen antaa tuensaajan oppilaitoksesta riippuen joko ltäisen vakuutuspiiriin opintotukiryhmä, yliopiston opintotukilautakunta tai Kelan toimisto.
- Koulumatkatuen takaisinperintäpäätöksen tekee oppilaitoksen päätoimipisteen sijaintipaikkakunnan mukaan määräytyvä vakuutuspiiri.
- Maahanmuuttajan erityistuen vastuuyksikkö antaa erityistuesta takaisinperintäpäätöksen.
- Perhe-eläkkeestä, 16 vuotta täyttäneen vammaistuesta, ruokavaliokorvauksesta ja sotilasavustuksesta antaa takaisinperintäpäätöksen vakuutuspiiri/toimisto, jonne etuuden ratkaisu on kullakin alueella keskitetty.
- Jos vakuutuspiiri ratkaisee työn tasaamisen vuoksi toisen vakuutuspiirin hakemuksen ja ratkaisun yhteydessä syntyy liikamaksua, hakemuksen ratkaiseva vakuutuspiiri antaa myös liikamaksusta takaisinperintäpäätöksen.
- KV-keskus antaa ulkomailla asuvien henkilöiden osalta päätöksen eläkkeiden ja eläkkeen osien sekä alle 16 vuotta täyttäneen vammaistuen takaisinperinnästä.
- Työpaikkakassat antavat päätöksen vastuullensa kuuluvien asiakkaiden sairausvakuutuslain mukaisten etuuksien takaisinperinnästä.
- Työkyvyttömyyseläkkeiden ratkaisukeskus antaa päätöksen, kun takaisinperintäasia koskee oikeutta työkyvyttömyyseläkkeeseen tai terveysosaston ratkaisemaa työterveyshuollon korvausta.
- Läntinen vakuutuspiiri antaa takaisinperintäpäätöksen seuraavista Kelan toimihenkilölle liikaa maksetuista etuuksista: erityishoitoraha, erityiskorvattavat lääkkeet, kuntoutusetuudet, 16-vuotta täyttäneen vammaistuki, perhe-eläke, perhe-etuudet, sairauspäiväraha, sotilasavustus, työttömyysetuudet ja yleinen asumistuki. Jos työsuhteessa oleva toimihenkilö on kuntoutustuella, Länsi-Suomen vakuutuspiiri tekee takaisinperintäpäätöksen eläkkeensaajan hoitotuesta ja asumistuesta.

Lue lisää toimihenkilön etuusasioiden hoidosta.

1.5. Takaisinmaksu

Keneltä peritään

Liikaa maksettu etuus peritään takaisin etuudensaajan tuloista. Esimerkiksi lapsilisän liikamaksu peritään takaisin lapsilisän saajan tuloista ja eläkkeen liikamaksu peritään eläkkeensaajan tuloista.

Liikamaksu peritään takaisin saajalta itseltään, vaikka etuus olisikin maksettu esimerkiksi toimeentulotuen ennakkona Kelalle tai muusta syystä kunnan sosiaalihuollon toimielimelle. Yksityisen hoidon tuki peritään takaisin tuen hakijalta, vaikka se olisi maksettu päivähoidon tuottajalle.

Jos sairausvakuutuslain mukainen päivärahaetus on maksettu työnantajalle, liikamaksu peritään takaisin työnantajalta (SVL 1224/2004 7 luku 4 §), kuten myös työnantajalle maksettu työterveyshuollon korvaus.

Jos liikamaksusta on vastuussa useampi kuin yksi henkilö, Kela voi periä koko takaisinperintäsaatavan keneltä tahansa yhteisvastuulliselta velalliselta, jonka jälkeen yhteisvastuulliset velalliset selvittävät keskinäiset velkasuhteensa. Henkilöiden yhteinen velkavastuu voi perustua esim. vahingonkorvaus- tai rikosoikeudelliseen velvoitteeseen tai useammalle henkilölle myönnetyn etuuden (esim. yleinen asumistuki) liikamaksuun.

Jos etuudensaaja on kuollut, liikamaksu peritään kuolinpesän varoista ja kaikki perintään liittyvät toimenpiteet kohdistetaan kuolinpesään. Kuolinpesän osakas ei pääsääntöisesti vastaa kuolinpesän velasta. Ks. tarkemmin kuolinpesältä perimisestä.

Katso myös erityismenettelyt

- yleisessä asumistuessa (ruokakunnan jäseneltä periminen)
- yleisessä asumistuessa (vuokranantajalta periminen)
- alle 16-vuotiaan vammaistuessa
- äitiysavustuksessa
- koulumatkatuessa

1.5.1. Perintätavat

Liikamaksun takaisinperinnässä käytetään seuraavia perintätapoja ensisijaisuusjärjestyksessä:

1. kertamaksu tai kertamaksu ja kuittaaminen samanaikaisesti
2. kuittaamalla samasta tai rinnasteisesta etuudesta
3. kuittaamalla muusta etuudesta asiakkaan antamalla suostumuksella
4. osamaksusuunnitelma
5. ulosotto

Kertamaksulla tarkoitetaan sitä, että asiakas maksaa koko velan kerralla eräpäivään mennessä.

Kertamaksu ja jatkuva kuittaus samanaikaisesti tarkoittaa sitä, että samassa päätöksessä on kaksi perintätapaa. Jos velkaa ei ole maksettu kertamaksun eräpäivään mennessä, niin kuittaus käynnistyy ja perintä jatkuu kuittaamalla.

Takaisinperintäpäätöstä annettaessa voidaan käyttää vain kertamaksu tai kertamaksu ja kuittaus – perintätapaa. Olemassa oleva kuittausmahdollisuus tulee aina hyödyntää.

Ensisijaisuusjärjestyksestä voidaan poiketa perustellusta syystä. Liikamaksu peritään pääsääntöisesti takaisin kertamaksuna tai kertamaksun ja kuittauksen yhdistelmänä, ja sen suorittamiseen varataan kohtuullinen aika.

Jos asiakas ei pysty maksamaan saatavaa takaisin kertamaksuna, tutkitaan kuittausmahdollisuudet. Kuittausmahdollisuudet pyritään perinnässä hyödyntämään tehokkaasti, koska kuittaminen on perintätapana verrattain varma ja kustannuksiltaan edullinen tapa periä saatava takaisin. Kuittaminen voidaan ilman asiakkaan suostumusta kohdistaa etuuteen, josta liikamaksu on syntynyt ja siihen rinnastettavaan etuuteen. Näissä tapauksissa asiakasta kuullaan liikamaksun kuittamisesta (hallintolaki 34 §). Asiakkaan suostumuksella liikamaksu voidaan kuitata myös muusta asiakkaalle maksettavasta etuudesta.

Jos asiakkaalla ei ole maksussa etuutta, josta saatavaa voitaisiin kuitata, eikä hän pysty maksamaan perittävää määrää kerralla, voi asiakas tehdä osamaksusuunnitelman.

Viimesijaisesti saatava peritään takaisin ulosoton kautta.

Alle 16-vuotiaan vammaistukea perittäessä perintätapa määrätään takaisinmaksuvelvollisen olosuhteiden mukaan.

Asiakas voi sopia maksutavasta sekä kirjallisesti että suullisesti. Asiakkaan suullisesti esittämät asiat on kirjattava selkeästi Oivaan tilanteen mukaan joko yhteydenoton lisätietokenttään tai liikamaksutyön kommenttiin.

Toimeentulotukiasiakkuus ja perintätavat takaisinperintäpäätöstä annettaessa

Etuuden kuittaus ei saa aiheuttaa asiakkaalle tarvetta hakea toimeentulotukea. Toimeentulotuella ei myöskään ole tarkoitus maksaa asiakkaan velkoja. Toimeentulotuessa asiakkaan tulona otetaan huomioon hänen tosiasialliset, käytävissä olevat tulonsa. Jos asiakkaan ensisijaiseen etuuteen kohdistuu kuittaus, vähentää se asiakkaan toimeentulotuessa huomioitavia tuloja ja lisää vastaavasti myönnettävän toimeentulotuen määrää.

Edellä mainituista syistä perintätapana ei saa lainkaan käyttää kertamaksun ja kuittauksen yhdistelmää, kun takaisinperintäpäätös annetaan toimeentulotukiasiakkaalle. Perintätapana saa käyttää vain kertamaksua. Toimeentulotukiasiakkaalla tarkoitetaan paitsi toimeentulotuen hakijaa myös hänen toimeentulotukilaisissa tarkoitettuja perheenjäseniään. Ks. tästä toimeentulotuen perhekäsityksestä.

Jos asiakkaan toimeentulotukiasiakkuudesta on kulunut ainakin kolme kuukautta tai jos asiakkuuden päättymisestä on kulunut vähemmän aikaa mutta esim. asiakkaan työllistymisen johdosta on ilmeistä, ettei asiakkaalla enää ole toimeentulotuen tarvetta, voidaan kertamaksun ja kuittauksen yhdistelmää kuitenkin käyttää.

1.5.2. Osamaksusuunnitelma

Vakuutuspiiri antaa asiakkaalle takaisinperintäpäätöksen aina kertamaksuna tai kertamaksun ja kuittauksen yhdistelmänä. Vakuutuspiiri ei tee asiakkaan kanssa osamaksusuunnitelmia. Päätöksen antamisen jälkeen Perintäkeskus päättää osamaksusta ja tekee osamaksusuunnitelman.

Perinnässä pyritään saamaan suoritus velalle vapaaehtoisesti, joten Kela suhtautuu lähtökohtaisesti myötämielisesti velan maksamiseen osamaksulla. Osamaksusuunnitelma tulee tehdä siten, että velka saadaan perittyä takaisin mahdollisimman nopeasti.

Osamaksusuunnitelman harkinta Perintäkeskuksessa

Asiakas voi ehdottaa osamaksusuunnitelmaa suullisesti tai kirjallisesti.

Osamaksuun ei suostuta, jos

- saatava on jo ulosottoerinnässä
- asiakkaalla on muuta velkaa ulosotossa
- samasta velasta (/liikamaksusta) on jo aikaisemmin tehty useampi osamaksusuunnitelma, eivätkä ne ole toteutuneet sovitusti.
- asiakkaalla ei ole riittävää maksuvaraa
- asiakas pystyy maksamaan perittävän määrän kerralla tai
- asiakkaan perintäasiaa pystytään hoitamaan kuittaamalla samasta tai rinnasteisesta etuudesta

Osamaksusuunnitelma voidaan tehdä kuittaamisen sijasta, jos tiedossa on, että kuitattavan etuuden maksatus loppuu lähikuukausina tai jos velka tulee maksetuiksi osamaksulla kuittausta nopeammin.

Asiakkaan ehdottamaa kuukausierää ja perittävänä olevaa velkaa verrataan osamaksusuunnitelman kestoa koskevaan taulukkoon. Osamaksusuunnitelman voi tehdä suositusta lyhyemmälle ajalle asiakkaan ehdotuksen mukaisesti.

Osamaksusuunnitelman kuukausierä ja kesto

Perittävää jäljellä 60,00 - 1000,00 €, minimilyhennys 30 €/kk, max. 12 erää

Perittävää jäljellä 1000,01 - 2000,00 €, minimilyhennys 50 €/kk, max. 24 erää

Perittävää jäljellä 2000,01 - €, minimilyhennys 80 €/kk, max. 36 erää.

Osamaksusuunnitelman minimierä on kuitenkin aina vähintään 30 euroa.

Perintäkeskus ottaa harkinnassaan huomioon:

- asiakkaan ehdottaman osamaksusuunnitelman
- asiakkaan kokonaistilanteen asiakkaalta saatavien tietojen ja Kelalla olevien tietojen perusteella, jolloin otetaan huomioon
  - velat (Kelan velan lisäksi muut asiakkaan velat)
  - tulot (esim. palkka, etuudet)
  - varat
  - elatusvelvollisuus
  - tiedossa olevat maksukyvyyn muutokset (esim. muiden velkojen maksuun sovitut suoritukset)

Harkinnan ja asiakkaan kanssa käydyn neuvottelun perusteella Perintäkeskus pyrkii tekemään osamaksusuunnitelman mahdollisimman suurilla kuukausierillä ja mahdollisimman lyhyeksi aikaa ottaen kuitenkin huomioon asiakkaan maksukyvyyn. Jos osamaksusuunnitelma poikkeaa ohjeistuksen pääsäännöistä, niin harkinnassa huomioon otetut seikat ja perustelut tulee kirjata Oiwaan.

Osamaksusuunnitelma ja vähävaraisuus

Osamaksusuunnitelman tekeminen ei saa aiheuttaa asiakkaalle tarvetta hakea toimeentulotukea.

Toimeentulotuella olevan asiakkaan kanssa ei tehdä osamaksusuunnitelmaa. Toimeentulotuella olevalle tai muuten vähävaraiselle asiakkaalle (tulot alle ulosoton suojaosuuden) osamaksusuunnitelma voidaan poikkeuksellisesti tehdä niissä tilanteissa, joissa

1) asiakas on itse yhteydessä Kelaan ja ehdottaa maksusuunnitelmaa

ja

2) ehdotettu maksusuunnitelma noudattaa annettuja ohjeistuksia koskien osamaksusuunnitelman kuukausierää ja kesto

Määräaikainen osamaksusuunnitelma

Osamaksusuunnitelma tulee laatia siten, että velka tulee kokonaisuudessaan maksetuksi Osamaksusuunnitelman kuukausierä ja kesto -kohdan mukaisessa määräajassa.

Poikkeuksellisesti ja perustellusta syystä osamaksusuunnitelma voidaan tehdä määräajaksi pienemmällä summalla seuraavin ehdoin.:

- Määräaikaisuudelle tulee aina olla peruste, jonka päättymisajankohta tulee olla tiedossa (sairausloma, lomautus, tiedossa oleva työllistyminen, vanhempainrahakauden päättyminen, varusmiespalvelun päättyminen, opintojen päättyminen tms.)
- Määräaikainen maksusuunnitelma tehdään perusteen (esim. sairausloman) keston ajaksi.
- Määräaikaisuuden kesto voi olla kuitenkin enintään 6 kuukautta.
- Vasta työttömäksi jääneen osalta voidaan sopia määräaikainen osamaksusuunnitelma enintään 6 kuukauden ajaksi ilman tiedossa olevaa työllistymisajankohtaa.
- Varusmies- ja siviilipalvelusta suorittavien osalta määräaikainen sopimus voidaan tehdä palveluksen keston ajaksi.
- Määräaikaisesti pienempi maksuerä voidaan sopia äitiys- ja vanhempainvapaan keston ajaksi, vaikka se ylittäisi 6 kk.
- Minimikuukausierä on 30 euroa/kk.
- Takaisinmaksua ei voi lykätä.
- Asiakkaan kanssa tulee määräaikaista maksusuunnitelmaa tehtäessä sopia samalla koko velan hoitamisesta.

Määräajan peruste tulee kirjata Oiwaan. Määräaikaisen osamaksun päättyessä tapauksesta nousee Oiwa-työ ja käsittelijä päivittää toistaiseksi voimassa olevan osamaksun sovitun mukaisesti ja lähettää asiakkaalle päivitetyn osamaksusuunnitelman.

Osamaksusuunnitelman muuttaminen

Osamaksusuunnitelmaa voidaan muuttaa perustellusta syystä sen keston aikana asiakkaan ehdotuksen perusteella tai Perintäkeskuksen aloitteesta. Muuttaminen voi koskea kuukausierää tai maksuaikaa. Muuttamisesta huolimatta maksusuunnitelman maksimikesto on 3 vuotta siitä, kun maksusuunnitelma on alkanut.

Osamaksusuunnitelmaa ei muuteta, jos

- osamaksusuunnitelma on jo sovittu enimmäismaksuajalle
- aiemmat osamaksusuunnitelmat eivät ole toteutuneet tai
- asiakkaalla ei ole riittävää maksukykyä

Perintäkeskuksen aloitteesta tapahtuva osamaksusuunnitelman muuttaminen (esim. asiakkaan parantuneen maksukyvyn johdosta suurempien maksuerien sopiminen) edellyttää asiakkaan kanssa käytävää keskustelua. Asiassa pyritään asiakkaan kanssa sopimaan vapaaehtoisesti osamaksusuunnitelman muuttamisesta. Lähtökohtaisesti sovittua osamaksusuunnitelmaa ei muuteta ilman asiakkaan suostumusta.

Osamaksusuunnitelman laiminlyönti ja raukeaminen

Osamaksusuunnitelmien toteutumista seurataan ohjelmallisesti.

Jos asiakas laiminlyö osamaksusuunnitelman mukaisen maksuerän maksamisen, niin osamaksusuunnitelma raukeaa. Perintää jatketaan osamaksusuunnitelman raukeamisen jälkeen kuittaamalla, maksukehotuksilla tai ulosoton kautta.

Osamaksusuunnitelman aikana syntyvä uusi velka (uusi liikamaksu)

Asiakkaalle mahdollisesti maksusuunnitelman aikana syntyvää uutta velkaa peritään normaalisti. Asiakkaan ehdotuksesta myös uudelle velalle voidaan tehdä osamaksusuunnitelma.

Vakuutuspiiri vie takaisinperintäpäätökseen aina kertamaksun. Asiakas voi perintäpäätöksen antamisen jälkeen neuvotella osamaksusuunnitelman tekemisestä Perintäkeskuksen kanssa.

Perintäkeskuksen vastuulle siirtyneelle uudelle velalle tehtävä osamaksusuunnitelma edellyttää Perintäkeskuksen tekemää kokonaisharkintaa. Kokonaisharkinnassa tulee ottaa huomioon Osamaksusuunnitelman harkinta Perintäkeskuksessa - kohdassa mainitut seikat. Lisäksi tulee

ottaa huomioon takausvastuuperinnän ja elatusapuvelan perinnän ohjeissa mainitut seikat näiden perintälajien osalta.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää asiakkaan kokonaisvelan määrään, jonka asiakas on Kelalle velkaa.

Asiakkaan kanssa pyritään näissä tilanteissa ensisijaisesti neuvottelemaan suuremmasta kuukausierästä, jotta kokonaisvelka tulisi suoritettua mahdollisimman pian. Jos asiakkaalla on Kelan tai muun velkojan velkoja ulosotossa ei maksusopimusta tehdä vaan velka siirretään ulosottoon. Jos asiakkaalla on aiemmasta velasta tehtynä osamaksusopimus ja asiakas noudattaa tehtyä maksusopimusta ei tällaista velkaa voi ilman asiakkaan suostumusta siirtää ulosottoon.

Riippuen asiakkaan velkamäärästä ja kokonaistilanteesta Perintäkeskuksella on kaksi vaihtoehtoista tapaa menetellä:

Vaihtoehto 1.

Asiakkaan kuukausittainen maksuvara jaetaan saatavien suhteessa osamaksusuunnitelmille. Molempien osamaksusuunnitelmien tulee noudattaa yleisiä ohjeita maksuerän suuruudesta ja maksusuunnitelman kestosta.

Vaihtoehto 2.

Asiakkaan maksuvara kohdistetaan yhdelle saatavalle (vanhimmalle saatavalle). Uuden velan maksaminen aloitetaan tilanteesta riippuen myöhemmin kuitenkin viimeistään vuoden kuluttua. Asiassa viedään seuranta uuteen velkaan. Seuranta tulee viedä 3 kk päähän, jolloin tarkistetaan, että asiakas on noudattanut toiselle velalle tehtyä maksusuunnitelmaa. Jos maksusuunnitelmaa on noudattu voidaan seuranta viedä pidemmälle ajalle. Myös tämän vaihtoehdon osalta tulee kiinnittää huomiota maksuerän suuruuteen ja siihen, että molemmat velat tulevat maksettua maksusuunnitelman kestosta annettujen ohjeiden puitteissa. Minimierä on velalliskohtaisesti 30 euroa.

Osamaksusuunnitelmakirjeeseen YHG06 tulee aina lisätä tieto siitä, että sovitut osamaksusuunnitelmat raukeavat, jos maksut yhdelle velalle laiminlyödään.

Osamaksusuunnitelma ja veronpalautuksen ulosmittaus

Kela pyytää ulosottoviranomaista ulosmittaamaan asiakkaan veronpalautuksen ainoastaan niissä tilanteissa, joissa asiakas ei noudata osamaksusuunnitelmaa.

Osamaksusuunnitelman tekemiseen liittyvä muistilista Perintäkeskukselle

(soveltuvilta osin myös vastuuyksiköille)

- tutki kuittausmahdollisuudet ja käytä mahdollisuuksien mukaan kuittausta
- varmista puhelinpalvelussa asiakkaalta kysymällä, pystyykö asiakas maksamaan saatavan kertasuorituksena
- pyri tekemään osamaksusuunnitelma mahdollisimman isolla kuukausierällä ja mahdollisimman lyhyeksi aikaa huomioiden kuitenkin asiakkaan maksukyvyn
- tutki asiakkaan kokonaisvelkatilanne, onko Kelalle muuta velkaa, onko ulosottoperinnässä Kelan tai muiden velkojen velkoja
- tutki asiakkaan maksuvara, nettokuukausitulot, tulon säännöllisyys, odotettavat muutokset maksuvarassa
- mikä on asiakkaan ehdotus maksusuunnitelmaksi ja miten asiakas on ehdotukseen päätenyt, onko suunnitelma realistinen ottaen huomioon asiakkaan maksuvara, missä ajassa velka tulisi asiakkaan esityksen mukaisesti maksettua
- varmista, että asiakkaan maksuvara ja sovittu kuukausierä kohtaavat, jotta suunnitelma voi toteutua
- kirjaa tehdyt toimet ja asiakkaan tilanne sekä asiakkaan ehdotus ja muut seikat Oiwaan.

Muistuta asiakasta puhelinpalvelussa siitä, että

- Kela voi oma-aloitteisesti (ohjeessa aikaisemmin kuvatulla tavalla) ottaa maksusuunnitelman uuteen harkintaan, jos asiakkaan maksuvara osamaksusuunnitelman aikana huomattavasti paranee. Esim. työtön asiakas on sopinut huomattavan pienen kuukausimaksuerän ja työllistyy osamaksusuunnitelman aikana. Tällöin Perintäkeskus voi havaitessaan sopia asiakkaan kanssa uuden suunnitelman isommilla erillä.
- pääsääntöisesti maksukehotukset 1. ja 2. lähetetään vain kerran/velka
- velka peritään ulosoton kautta, jos asiakas laiminlyö osamaksusuunnitelman mukaisen maksamisen
- velkaan peritään veronpalautus, jos osamaksusuunnitelman eriä on maksamatta
- ottaa ajoissa Kelaan yhteyttä, jos tietää, että ei kykene maksamaan sovitun mukaista erää
- jos asiakas saa toimeentulotukea, velan vapaaehtoisella maksamisella ei ole vaikutusta toimeentulotuen määrään. Velan vapaaehtoista maksamista ei huomioida asiakkaan menona toimeentulotukea myönnettäessä.

1.5.3. Kuittaaminen

Jos Kela maksaa etuudensaajalle jotain etuutta, Kela voi kuitata liikamaksun vähitellen tästä etuudesta. Kuittaaminen edellyttää etuudensaajan kuulemista kirjallisesti tai suullisesti tai hänen antamaansa kirjallista tai suullista suostumusta. Takaisinperintäpäätöstä annettaessa kuuleminen on jo hoidettu liikamaksun kuulemiskirjeessä. Jos liikamaksun perintään halutaan käyttää myös etuuden takautuvat korotukset, myös siitä on sovittava etuudensaajan kanssa kuulemalla häntä tai pyytämällä suostumus. Kun kuittaus tehdään muulloin kuin takaisinperintäpäätöstä annettaessa, on etuudensaajaa kuultava tai kuittamiseen oltava etuudensaajan suostumus.

Kuulemisen perusteella kuittaus voidaan tehdä samasta etuudesta, josta liikamaksu on syntynyt sekä toisesta saman lain perusteella maksettavasta etuudesta. Näin ollen sairausvakuutuslain mukaisen etuuden (esimerkiksi sairauspäivärahan) liikamaksu voidaan kuitata toisesta sairausvakuutuslain mukaisesta etuudesta (esimerkiksi äitiyspäivärahasta).

Lisäksi liikamaksu voidaan kuitata kuulemisen perusteella myös sellaisesta etuudesta, joka voidaan rinnastaa etuuteen, josta liikamaksu on syntynyt tai muuhun saman lain perusteella maksettavaan etuuteen. Rinnastettavana etuutena pidetään yleensä samaa lajia olevaa tai samanlaisesta perusteesta johtuvaa etuutta.

Kuittaaminen asiakkaan suostumuksella

Muusta kuin samasta tai rinnasteisesta etuudesta liikamaksu voidaan kuitata vain, jos etuudensaaja/ hänen edustajansa on antanut siihen suostumuksen. Suostumus voidaan antaa kirjallisesti joko lomakkeella tai Kelan asiointipalvelussa (Viestit ja liitteet > Liikamaksu- ja perintäasiat > Etuuden takaisinperinnän maksusuunnitelma) tai suullisesti. Suullinen suostumus tulee kirjata Oiwaan kirjaa yhteydenotto-toiminnolla ja yhteydenotosta luodaan maksujärjestelytyö. Asiakkaalle tulee suullisen suostumuksen yhteydessä lähettää kirje YHI33, jossa kerrotaan mihin asiakas on suullisesti suostunut ja miten kuittaus toteutetaan. Jos asiakkaan suostumus on Kelassa kirjattu/ymmärretty väärin, niin asiakkaan yhteydenoton perusteella kuittamista voidaan muuttaa tai kuittaus voidaan peruuttaa.

Jos Kela maksaa etuudensaajalle useita etuuksia, joista kuittaus on kuulemisen ja/tai suostumuksen perusteella mahdollista tehdä, kuittaus kohdistetaan ensisijaisesti sellaiseen etuuteen, josta kuitattu raha kirjautuu palautuneeksi ohjelmallisesti. Toissijaisesti kuittaus kohdistetaan etuuteen, josta kuittaus on tehtävä maksuvaatimuksen kautta, koska tällöin

palautusraha kirjataan käsin. Maksuvaatimuksen tietoihin on rekisteröitävä takaisinperintäasian viitenumero. Tämä nopeuttaa palautuksen tunnistamista ja kirjausta oikeaan asiaan.

Kuittaus on aina kohdistettava etuudensaajaan omaan etuuteen. Perintää ei saa kuitata toisen henkilön etuudesta, vaikka hän olisi antanut suostumuksensa kuittamiseen. Poikkeuksena tästä on yleisen asumistuen perintä, johon voidaan kuitata myös ruokakunnan muun jäsenen kuin tuen hakijan etuudesta (yhteisvastuullisuusperuste).

Kuittaaminen ja toimeentulotuki

Kuittaaminen ei saa aiheuttaa asiakkaalle toimeentulotuen tarvetta. Kuittausta ei aloiteta, jos asiakas on toimeentulotuella. Kuittausta ei jatketa, jos asiakas alkaa saamaan toimeentulotukea.

Takaisinperintää toimeenpantaessa on huolehdittava siitä, että etuudensaajan käyttöön jää toimeentuloa varten tarvittava välttämätön tulo. Arvioitaessa tarvittavan toimeentuloturvan määrää, voidaan lähtökohtana pitää toimeentulotuen määrää. Näin kuittauksen määrää harkittaessa on huolehdittava siitä, ettei kuittaus aiheuta etuudensaajalle välttämätöntä tarvetta hakea toimeentulotukea.

Kuittaaminen ja ulosotto

Velkaa voidaan kuitata vireillä olevasta ulosotosta tai ulosoton passiiviperinnästä huolimatta.

Alle 16-vuotiaan vammaistuki

Kun peritään takaisin alle 16-vuotiaan vammaistuen liikamaksua, kuittamisesta on kuultava takaisinmaksuvelvollista tai häneltä on pyydettävä siihen kirjallinen suostumus. Tuen liikamaksu voidaan kuitata kuulemisen perusteella takaisinmaksuvelvollisen omasta vammaistukeen rinnastettavasta etuudesta (esimerkiksi kansaneläkkeestä) tai suostumuksen perusteella hänen muusta etuudestaan. Alle 16-vuotiaan tuesta kuittaaminen edellyttää takaisinmaksuvelvollisen kuulemistä. Ks. tarkemmin takaisinmaksuvelvollisista.

1.5.3.1. Takautuvan etuuden kuittaus

Jotta etuuden takautuva maksuerä voitaisiin kuitata, asiakasta tulee kuulla tai asiakkaalta tulee pyytää suostumus kuittamiseen etuuspäätöksen antamisen yhteydessä. Takautuvien erien kuittauksiin sovelletaan samaa menettelyä, kuin [takaisinperintäpäätöstä annettaessa](#).

Takautuvan maksuerän kuittaus voidaan suorittaa vireillä olevasta ulosottooperinnästä huolimatta. Ulosotolle tulee ilmoittaa näissä tapauksissa ns. ohisuorituksesta.

Toimeentulotukiasiakkuus ei estä takautuvan maksuerän kuittamista. Maksussa olevan etuuden kuittauksen [toimeentulotukiasiakkuus](#) kuitenkin estää.

Kuuleminen ja suostumuksen pyytäminen voidaan hoitaa puhelimitse.

Pääsääntöisesti kuuleminen hoidetaan etuuden vastuuyksikössä.

Jos kuittausmahdollisuus tulee esiin Perintäkeskuksessa, voidaan asiakasta kuulla myös Perintäkeskuksen toimesta.

1.5.3.2. Kuittauksen määrä ja kesto

Kuittauksen vähimmäismäärä on 30 euroa/kk. Kuittauksessa voidaan pitää lähtökohtana 1/3 osan kuittamista maksussa olevasta etuuserästä. Asiakkaan taloudellisesta tilanteesta riippuen kuitattava määrä voi olla myös suurempi kuin 1/3 osa.

Arvioitaessa sopivaa kuittauksen määrää voidaan käyttää viitteellisesti apuna osamaksusuunnitelma taulukkoa. Kuittaus voidaan tehdä tapauskohtaisen harkinnan perusteella 36 kuukautta pidemmäksi ajaksi. Velka ei saa kuitenkaan vanhentua kuittauksen aikana.

Jos asiakas on ehdottanut kuittaussuunnitelmaa, joka on esimerkiksi maksuerältään liian pieni perittävään määrään nähden, otetaan asiakkaaseen yhteyttä puhelimitse ja pyritään neuvottelemaan asiasta. Jos asiakasta ei tavoiteta lähetetään hänelle Perintäkeskuksesta maksukehoitus tai kirje, jossa kerrotaan, että asiakkaan ehdotukseen ei suostuttu, koska ehdotettu määrä oli liian pieni.

Lue lisää
työttömyysetuuksien suojaosuudesta

Yleisen asumistuen erityistilanne; kuittaminen ruokakunnan hajottua

Jos yleistä asumistukea liikaa saanut ruokakunta hajoaa ja tuen hakija / ruokakunnan jäsen muuttaa uuteen tukea saavaan ruokakuntaan, liikamaksu voidaan kuitata uuden ruokakunnan tuesta. Tuesta ei kuitenkaan saa kuitata enempää kuin tukea liikaa saaneen hakijan / ruokakunnan jäsenen osuus. Jos uuteen ruokakuntaan kuuluu tukea liikaa saanut ja kaksi muuta henkilöä (= kolmen hengen ruokakunta), tuesta voidaan kuitata enintään kolmasosa.

1.5.3.3. Suojaosuus

Työttömyysetuuksien (peruspäiväraha, työmarkkinatuki, koulutuspäiväraha) sekä koulutustuen ja vuorottelukorvauksen kuittamista rajoittavat ulosottokaaren 4 luvun 48–50 §:n palkan ulosmittausta koskevat säännökset (TTL 1290/2002 11 luku 13 §).

Maksuerän nettomäärästä on jätettävä kuittaamatta vähintään suojaosuus, joka on maksukauden kutakin päivää kohti laskettu rahamäärä. Suojaosuus jätetään paitsi velallisen omaan elatukseen, myös hänen elatuksensa varassa olevien aviopuolison sekä omien ja puolison lasten elatukseen.

Suojaosuuden pitää jäädä velallisen käyttöön viikon kaikkina päivinä. Jos velallinen saa palkkaa tai muuta ulosmittauskelpoista etuutta (esim. osaeläkettä), suojaosuus lasketaan tulojen yhteenlasketusta nettomäärästä.

Katso [suojaosuudet](#).

1.5.4. Nettomäärä

Veronalainen etuus peritään takaisin joko brutto- tai nettomääräisenä.

Etuus voidaan periä takaisin nettomääräisenä vain, jos perittävä määrä maksetaan takaisin Kelalle liikamaksun verovuotta seuraavan vuoden toukokuun loppuun mennessä. Tällöin etuus voidaan periä takaisin nettomääräisenä maksutavasta riippumatta.

RAKE-järjestelmässä käsiteltävien eläke-etuuksien periminen nettomääräisenä edellyttää lisäksi, että perittävä määrä maksetaan takaisin joko **kerta- tai osamaksuna**.

1.6. Päätöksen täytäntöönpano

Takaisinperintää koskeva päätös voidaan panna täytäntöön heti, kun se on tullut lainvoimaiseksi. Myös etuuspäätöksen, johon perittävä liikamaksu perustuu, on tällöin oltava lainvoimainen. Jos etuuspäätös ei vielä ole lainvoimainen ja kyse on YHTE-järjestelmässä käsitellyn etuuden takaisinperinnästä, käsittelijän tulee estää lainvoimaisen perintäpäätöksen ohjelmallinen

täytäntöönpano rekisteröimällä takaisinperintäasiaan seurantatieto. Takaisinperintäpäätös pannaan täytäntöön heti, kun etuuspäätös on saanut lainvoiman.

Takaisinperintäpäätöksen voi panna täytäntöön ennen etuuspäätöksen tai perintäpäätöksen lainvoimaiseksi tuloa vain asiakkaan kirjallisella suostumuksella.

Perittävän määrän kuittaaminen tulevista etuuseristä tai takautuvasta korotuksesta voidaan siis aloittaa aikaisintaan etuus- ja takaisinperintäpäätöksen lainvoimaiseksi tulon jälkeen. Etuudensaajan suostumuksella kuittaaminen voidaan aloittaa jo aikaisemminkin. Jos kuittamismahdollisuutta ei ole eikä etuudensaaja tai hänen edustajansa noudata kertamaksu- tai osamaksukehotuksiakaan, Kela siirtää perinnän yleensä ulosottoviranomaisen suoritettavaksi. Ulosottoon siirrettäessä takaisinperintäpäätöksen on aina oltava lainvoimainen.

Työnantajalle liikaa maksettua työmarkkinatukea koskeva takaisinperintäpäätös tulee lainvoimaiseksi ja täytäntöönpanokelpoiseksi heti.

Asiakas voi pyytää perinnän keskeyttämistä muutoksenhakulautakunnasta. Perintä keskeytetään, jos muutoksenhakulautakunta antaa päätöksen perinnän keskeytyksestä, mutta siihen saakka perintää jatketaan normaalisti.

1.6.1. Maksukyvyyn muutos

Jos etuudensaajan maksukyky paranee tai huononee olennaisesti takaisinperintäpäätöksen antamisen jälkeen, päätöstä ei tämän vuoksi oikaista. Sen sijaan takaisinmaksuerien suuruus ja aikataulu muutetaan maksukykyä vastaavaksi.

Katso myös perinnästä luopuminen.

1.6.2. Vapaaehtoinen velkajärjestely

Ennen virallisen velkajärjestelyn hakemista velallisen on yleensä selvitettävä mahdollisuutensa päästä sovintoratkaisuun velkojensa kanssa.

Kela voi tapauskohtaisen harkinnan perusteella antaa suostumuksen vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn tai velkasovintoon, joka vastaa velkajärjestelylain periaatteita.

Ehdotuksen voidaan katsoa vastaavan velkajärjestelylain periaatteita jos mm. seuraavat edellytykset täyttyvät:

1. Ehdotus koskee kaikkia asiakkaan velkoja eli asiakas on järjestelemässä kaikkia velkojaan samalla kertaa ja menettelyllä tavoitellaan asiakkaan koko velkatilanteen korjaamista.
2. Ehdotuksessa selvitetään kaikkien velkojen määrä, maksuvara, konkreettinen ehdotus velkojen järjestelemiseksi ja maksuaikataulu velkajärjestelylain säännösten mukaisesti.
3. Velkojille kertyy ehdotuksella suorituksia velkojen jako-osuuksia ja velkojien keskinäistä asemaa koskevien velkajärjestelylain säännösten mukaisesti.

Velkajärjestelylain periaatteiden mukaisia vapaaehtoisia järjestelyjä voivat olla esimerkiksi Takuu-Säätiön takaus tai velkaneuvonnassa laadittu ehdotus vapaaehtoisesta velkajärjestelystä.

1.6.3. Velkajärjestely

Kun tuomioistuin on antanut päätöksen velkajärjestelyn aloittamisesta, se on otettava huomioon takaisinperinnän täytäntöönpanossa. Perintää ei saa panna täytäntöön tai perintä on keskeytettävä, kun Kela saa tiedon velkajärjestelyn aloittamisesta. Samalla on huolehdittava siitä, että kaikki velkajärjestelyn piiriin kuuluvat Kelan saatavat otetaan huomioon maksuohjelmaehdotuksessa.

Velkajärjestelyn piiriin kuuluvat kaikki sellaiset velat, joiden peruste on syntynyt ennen tuomioistuimen päätöstä velkajärjestelyn aloittamisesta. Jos velan peruste on syntynyt vasta aloittamispäätöksen jälkeen, velka ei kuulu velkajärjestelyyn.

Kun tuomioistuin on vahvistanut maksuohjelman, Kela panee perinnän täytäntöön maksuohjelman mukaisesti. Maksuohjelman noudattamista on seurattava vuosittain. Jos henkilö laiminlyö maksuohjelman noudattamisen, maksuohjelma voi keskeytyä ja velkajärjestely tästä syystä raueta. Tämän jälkeen takaisinperintä pannaan täytäntöön takaisinperintäpäätöksen mukaan normaalisti eikä velkajärjestely enää vaikuta. Jos maksuohjelma hoidetaan loppuun asianmukaisesti ja velkajärjestely päättyy, maksuohjelmaan sisältyneen saatavan perintä on lopetettava maksuohjelman päätyttyä.

Velkajärjestely ei vaikuta sellaisten saatavien perintään, jotka eivät kuulu velkajärjestelyn piiriin. Velkajärjestelyyn kuulumatonta saatavaa peritään velkajärjestelystä huolimatta ja perinnässä käytetään kaikkia tarvittavia perintätoimenpiteitä.

1.7. Ulosotto

Jos perittävää määrää ei ole maksettu takaisin annetussa määräajassa eivätkä maksukehotukset tai muut perintätoimet ole tuottaneet tulosta, velka lähetetään perittäväksi ulosottoon. Tämä koskee myös vuokranantajalle annettua yleisen asumistuen perintäpäätöstä.

Kuolinpesälle annetun takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpano voidaan myös antaa ulosottoviranomaisen hoidettavaksi. Kuitenkin, jos ulosottoimenpiteet joudutaan kohdistamaan velkavastuussa olevaan kuolinpesän osakkaaseen, ulosotto edellyttää, että maksuvelvollisuus vahvistetaan ensin tuomiolla. Kela käynnistää oikeudenkäynnin maksuvelvollisuuden vahvistamiseksi. Oikeudenkäynnin aloittamista harkittaessa on otettava huomioon mm. liikamaksun suuruus ja oikeudenkäyntiprosessista aiheutuvat kulut. Ks. lisää kuolinpesältä perimisestä.

Kelan ja ulosottoviranomaisen välillä on käytössä sähköinen ulosotto. Pääasiassa perintäasiat lähetetään ulosottoon sähköisesti. Kun velka siirretään ulosottoon sähköisesti on kyseessä aina tavallinen ulosotto ja samalla pyydetään passiivirekisteröintiä. Tietyissä tilanteissa ulosottihakemus, joko siirretään sähköiseen ulosottoon manuaalisesti tai tehdään manuaalisesti.

Ulosoton peruminen ja rajaaminen

Kela ei pääsääntöisesti peru ulosottoperintää. Ulosottoperintä voidaan poikkeuksellisesti perua niissä tilanteissa, joissa velallinen ehdottaa velkasovintoa tai velkajärjestelylain mukaista vapaaehtoista velkajärjestelyä, johon voidaan suostua. Ulosotto voidaan periä myös tilanteessa, jossa velan ulosottoon lähettämistä on Kelassa tapahtunut virhe. Tästä on kysymys esimerkiksi silloin, kun asiakas on ennen ulosottoon lähettämistä esittänyt sellaisen osamaksusuunnitelman johon voidaan suostua, mutta asiakkaan esitystä ei ole ehditty käsitellä eikä osamaksusta sopia ennen ulosottoon siirtämistä. Perusteet perumiselle tulee kirjata Oiwaan.

Kelasta ei koskaan rajata ulosottoa, eikä anneta ulosottoon liittyen maksuvapaita kuukausia. Maksuvapaiden kuukausien myöntämisestä päättää ulosottoviranomainen.

Poikkeuksellisesti ulosotto voidaan perua, jos ulosotto perinnässä on ainoastaan Kelan etuuksien takaisinperintään liittyvää velkaa, jonka vuoksi ulosotto olisi realisoimassa asiakkaan oman kodin. Ulosottoa ei peruta, jos ulosotossa on muuta velkaa tai muutoin harkitaan, että velkaa ei saada täysimääräisesti perittyä ennen vanhentumista ilman oman kodin realisointia.

1.7.1. Toimenpiteet

Perintäasia siirtyy ulosottoon pääasiassa ohjelmallisesti. Tietyissä tilanteissa ulosottohakemus joko siirretään sähköiseen ulosottoon manuaalisesti tai tehdään manuaalisesti.

Ulosottohakemus lähetetään velallisen asuin- tai kotipaikan ulosottoviranomaiselle. Yksi ulosottomies vastaa saman velallisen kaikkien ulosottoasioiden hoitamisesta koko maassa. Paikallinen viranomainen siirtää tarvittaessa hakemuksen asiaa hoitavalle ulosottomiehelle. Tällöin ulosottoviranomainen ilmoittaa ulosoton vireille tulosta velallisen lisäksi myös velkojalle (Kelalle).

Ulosottohakemuksen teossa on otettava huomioon mm. seuraavat seikat.

- Hakemukseen on liitettävä kirjallinen, lainvoimainen takaisinperintäpäätös, joka on ulosoton peruste. Päätöskopio on todistettava oikeaksi. Päätökseen on merkittävä, ettei siitä ole valitusta vireillä.
- Jos sama asia on 1.3.2004 jälkeen jo ollut ulosotossa, hakemukseen on merkittävä ulosottoviranomaisen antama asianumero, jolloin päätöstä (ulosottooperustetta) ei yleensä tarvitse liittää hakemukseen. Annettua asianumeroa käytetään aina silloin, kun ulosottoviranomaisen kanssa asioidaan saman saatavan vuoksi.
- Hakemukseen on merkittävä se asianomaisen etuuslain säännös, jonka perusteella saatava voidaan periä ulosottoteitse.
- Hakemuksessa on pyydettyä tilittämään kertyneet rahat aina Perintäkeskuksen tilille sekä lähettämään tilityksen erittelylomake Perintäkeskukseen.

Hakemuksen saatuaan ulosottoviranomainen merkitsee ulosoton vireille, antaa saatavalle asianumeron sekä palauttaa Kelalle ulosottooperusteen ilmoittaen samalla asianumeron ja vireilläolon

Tiedonanto-kohtaan on merkittävä etuudensaajan nimi, henkilötunnus, etuus ja tieto siitä, että kyseessä on takaisinperintäpalautus. Jos takaisinperintäasialle on alun perin annettu Kelassa viitenumero, on käytettävä sitä. Tarvittaessa Perintäkeskus voi ottaa yhteyttä Palautusten käsittelytiimiin.

[Lue lisää ulosotosta](#)

Ulosottokaari

1.7.2. Maksut

Velkoja joutuu maksamaan käsittelymaksun, jos ulosotto päättyy varattomuus- tai varattomuus- ja tuntemattomuusesteeseen tai velkoja peruu hakemuksensa.

Jos saatavaa saadaan perityksi, ulosottoviranomainen perii velalliselta taulukkomaksun. Velkojalta peritään tilitysmaksu.

[Katso ulosottomaksut.](#)

1.8. Kuolinpesältä periminen

[Pesän varallisuuden arviointi](#)

[Pesä on varaton](#)

[Pesässä on varoja](#)

[Osakkaiden
henkilökohtainen vastuu](#)

[Varojen palauttaminen
kuolinpesään](#)

Jos etuudensaaja kuolee, vastuuyksikkö päättää aina liikamaksun takaisinperinnästä, antaa päätöksen ja siirtää asian tämän jälkeen Perintäkeskukseen toimenpiteitä varten. Jos etuudensaajan kuollessa on jo olemassa lainvoimainen takaisinperintäpäätös, perintätoimenpiteet hoitaa Perintäkeskus. Ks. eräänntyneistä saatavista tarkemmin (Takaisinperintä > Eräänntyneet saatavat).

Yhteydenotto kuolinpesään ja liikamaksujen ja takaisinperintöjen käsittely

Kun tieto etuudensaajan kuolemasta on tullut Kelaan, kuolinpesään on välittömästi otettava yhteys. Yhteys tulee ottaa osakkaaseen, jonka hoidettavana kuolinpesä on (pesänhoitaja). Yleensä kyseessä on kuolleen henkilön lähiomainen (aviopuoliso tai lapsi), joka alkaa järjestellä muun muassa perunkirjoitusta. Mikäli kuolinpesään on käräjäoikeuden päätöksellä määrätty pesänselvittäjä, ilmoitus lähetetään hänelle. Mikäli ketään edellä mainituista ei ole tiedossa, voi velkaa ja sen määrää koskevan ilmoituksen lähettää vainajan viimeiseen tiedossa olleeseen osoitteeseen. Kirjeen saajaksi laitetaan tällöin ao. henkilön kuolinpesä. Kuolinpesän hoitajan tai vastaavan kanssa jatketaan takaisinperintäasian hoitamista siitä, mihin asian käsittely jäi etuudensaajan eläessä. Jos etuuden liikamaksu tulee ilmi vasta myöhemmin etuudensaajan kuoleman jälkeen, hoidetaan perintäasia silloinkin kuolinpesän kanssa.

- Huom! Vakuutuspiiri/vastuuyksikkö ei pyydä perukirjaa kuolinpesältä, vaan sen tekee tarvittaessa Perintäkeskus. Poikkeuksellisesti, jos kuolinpesä valittaa takaisinperintäpäätöksestä (ks. alla alaotsikko), pyytää vastuuyksikkö tarvittaessa perukirjan kuolinpesältä.

Jos vainajalle oli ehditty antaa takaisinperintäpäätös, jäljellä oleva perinnän määrä on ilmoitettava kuolinpesälle velan merkitsemiseksi perukirjaan. Jos liikamaksusta ei ole vielä annettu takaisinperintäpäätöstä, kuolinpesälle on ilmoitettava välittömästi liikamaksun määrä ja takaisinperinnän vireilläolo. Ilmoitus on tehtävä välittömästi kuolintiedon tultua, koska kuolinpesän on tehtävä perukirja kolmen kuukauden kuluessa kuolemantapauksesta.

Jos liikamaksusta ei ole vielä annettu takaisinperintäpäätöstä, ja jos etuudensaajaa on ehditty kuulla ennen hänen kuolemaansa, takaisinperintäpäätös voidaan antaa kuolinpesälle heti kuulemisajan mentyä umpeen. Jos etuudensaajaa ei ehditty kuulla ennen hänen kuolemaansa, lähetetään kuulemiskirje kuolinpesälle, ja takaisinperintäpäätös voidaan antaa, kun kuulemisen määräaika on kulunut umpeen. Takaisinperintäpäätös annetaan aina kuolinpesän nimellä, ei koskaan esim. kuolinpesän hoitajan nimitiedolla.

Etuudensaajan kuoltua takaisinperintäasiassa tehtävään ratkaisuun vaikuttaa ainoastaan kuolinpesän varallisuusasema. Jos liikamaksun takaisinperinnästä ei ole vielä päätetty, varallisuuden perusteella ratkaistaan, peritäänkö liikamaksu takaisin vai ei. Vakuutuspiiri/Vastuuyksikkö antaa kuulemisajan jälkeen takaisinperintäpäätöksen kertamaksuna ja velka peritään kokonaisuudessaan takaisin, paitsi jos kyseessä on vähäinen määrä, jolloin perinnästä luovutaan. Asiasta laitetaan tämän jälkeen asiasta tieto Perintäkeskukseen toimeksiantotyönä (tarkenne Selvitetävä asia, tarkenteen lisätieto Kuolinpesä), ja siirrä Toimeksiantotyö siirretään Perintäkeskuksen Tuki-työjonoon.

Jos takaisinperintäpäätöksen antaminen on jostain syystä viivästynyt, ja perukirja onkin jo vastuuyksikön käytettävissä, se huomioidaan takaisinperintäpäätöstä annettaessa. Vastuuyksikkö

konsultoi perukirjan sisällöstä Perintäkeskusta pyytämällä Asiantuntija lausunto - toiminnolla lausuntoa (tarkenne Kuolinpesä). Työ siirretään Perintäkeskuksen Tuki-työjonoon.

Jos perukirja saapuu Kelaan ennen kuin takaisinperintäpäätös on lainvoimainen ja Perintäkeskuksen lausunnon mukaan kuolinpesä on varaton, käsitellään luopuminen vastuuyksikössä takaisinperintäpäätöksen itseoikaisuna.

Aina kun kuolinpesälle lähetetään postia liikamaksu- tai takaisinperintäasiassa yllä luetelluissa tilanteissa, kehoita kuolinpesää merkitsemään velka perukirjaan. Liikamaksun kuulemiskirjeeseen lisätään teksti, kun se on teknisesti mahdollista: ”Liikamaksu tulee huomioida perunkirjoituksessa ja se on kirjattava velkana perukirjaan.” Jos asiakasta on jo kuultu ennen hänen kuolemaansa, ja ollaan antamassa takaisinperintäpäätöstä, lisätään päätökseen fraasi YGW tai teksti: ”Takaisinperittävä määrä tulee huomioida perunkirjoituksessa ja se on kirjattava velkana perukirjaan.” Muuten on riskinä, että Kelan velka jää pois perukirjasta. Silloin velka ei tule huomioiduksi kuolinpesän osakkaiden perintöverotuksessa ja kasvattaa perintöveroa. Kun velka sitten jälkikäteen liitetään perukirjaan, täytyy tehdä täydennysperunkirjoitus (maksullinen) ja lisäksi hakea oikaisua perintöverotukseen. Tämän vuoksi on erittäin tärkeää, että kuolinpesä saa tiedon liikamaksusta/takaisinperinnästä nimenomaan kehotuksella liittää velka perukirjaan.

Perintäkeskus saa tiedon asiakkaan kuolemasta VTJ-tiedon perusteella. Perintäkeskus lähettää kuolinpesälle perukirjapyynnön/saldotodistuksen (kirje YHL15), jossa kerrotaan asiakkaan velkatilanne, jotta tiedot voidaan kirjata perukirjaan. Kuolinpesä voi maksaa velat kirjeessä annetuilla maksutiedoilla, tai toimittaa perukirjan sen valmistuttua Perintäkeskukseen. Kirje lähetetään kuolinpesän nimissä pesänselvittäjälle, pesänhoitajalle tai kuolinpesän nimissä vainajan osoitteeseen. Jos ketään pesän osakkaista ei ole tiedossa tai heidän yhteystietojakaan ei ole Kelassa, eikä vainajan viimeisin osoite enää ole käytössä, taikka jos kuolinpesä ei toimita perukirjaa, odotetaan 4 kk kuolemasta ja tilataan perukirja verotoimistosta.

Jos liikamaksu tai osa siitä oli päätetty periä takaisin ja vainajalle oli annettu siitä päätös, pesän varallisuus ratkaisee sen, jatketaanko perintätoimia vai lopetetaanko ne. Pesän varallisuus selviää perukirjasta ja sen liitteistä. Asian selvittää Perintäkeskus.

Kuoleman jälkeiset liikamaksut ovat pesän velkaa, eivät vainajan velkaa. Pesän velat maksetaan vasta vainajan velkojen jälkeen, ja niiden perintä tehdään normaalia maksukehotuskirjettä käyttäen.

Huomioi, että esimerkiksi eläke-etuuksissa on omia Oiwa-toivia näihin tilanteisiin. Toimi niissä annettujen ohjeiden mukaisesti.

Kuolinpesä valittaa takaisinperintäpäätöksestä

Jos kuolinpesä valittaa takaisinperintäpäätöksestä ja vaatii perinnästä luopumista tai perinnän kohtuullistamista, tulee vastuuyksikön pyytää perukirja valituksen liitteeksi (jollei se jo ole Kelassa) ja pyytää perukirjan sisällöstä lausunto Perintäkeskuksesta. Vastuuyksikkö konsultoi perukirjan sisällöstä Perintäkeskusta pyytämällä Asiantuntija lausunto- toiminnolla lausuntoa (tarkenne Kuolinpesä). Työ siirretään Perintäkeskuksen Tuki-työjonoon. Valituksen käsittely hoidetaan vastuuyksikössä. Jos takaisinperintäpäätöstä täytyy oikaista valituksen johdosta, vastuuyksikkö oikaisee takaisinperintäpäätöksen.

Perukirja, perunkirjoitus ja täydennysperunkirjoitus

Perukirjan tarkoituksena on listata kuolleen henkilön velat ja varat. Perunkirjoitus on pidettävä kolmen kuukauden kuluessa kuolemasta. Perukirjan perusteella Verohallinto toimittaa perintöverotuksen ja tässä mielessä perukirja toimii samalla myös veroilmoituksena. Jos Perintäkeskus on pyytänyt perukirjaan eikä se saavu perintäkeskukseen neljän kuukauden kuluessa kuolintapauksesta, niin asiaa tiedustellaan vainajan viimeisen kotipaikan verotoimistosta,

johon perukirja olisi tullut edellä mainitussa ajassa toimittaa, jos perunkirjoituksen pitämiselle ei ole haettu määräajan pidentämistä. Perukirjasta tulee tarkistaa, että ilmoitetut velat on merkitty perukirjaan oikein.

Mikäli perunkirjoituksen toimittamisen jälkeen ilmaantuu uusia varoja ja/tai velkoja, on toimitettava täydennysperunkirjoitus. Täydennysperunkirjoitus on pidettävä kuukauden kuluessa uusien varojen tai velkojen ilmaantumisesta. Mikäli osakkaat eivät toimita täydennysperunkirjoitusta ja näyttää siltä, että kuolinpesässä on varoja, voidaan kuolinpesään hakea pesänselvittäjä.

Pesän varallisuuden arviointi

Kuolinpesän varallisuusarvio arvioidaan perukirjan perusteella. Kuolinpesän varoja ovat vainajan omat varat ja kuolleen puolison perillisille mahdollisesti maksama tasinko. Kun Kela arvioi, riittävätkö kuolinpesän varat velkojen suorittamiseen, varat arvioidaan niiden todennäköisen myyntihinnan mukaan eikä arviosta ole yleensä tarpeen hankkia asiantuntijalausuntoa. Perukirjassa esitetyt arviot saattavat poiketa merkittävästi pesän todellisesta varallisuusravosta, joten arvioinnissa ei tule käyttää pelkästään perukirjaa.

Kuolinpesän varoista maksetaan pesän ja vainajan velat. Pesänselvitysvelat maksetaan pesän varoista ensin. Tämän jälkeen maksetaan vainajan velat ja viimeiseksi muut pesän velat. Kelan saatavat kuuluvat vainajan velkoihin. Pesänselvitysvelkoja ovat kohtuulliset hautaus- ja perunkirjoituskustannukset sekä pesän hoidosta, hallinnosta ja selvityksestä johtuvat tarpeelliset kustannukset. Myös tavanomaiset kuolemaa edeltäneet velat, esim. ruoka-, vuokra-, sähkö- ja puhelinlaskut voidaan katsoa olevan ainakin osittain pesänselvitysvelkaa.

Jos Kelan saatavat puuttuvat perukirjasta, lähetetään kuolinpesän hoitajalle saldoilmoitus ja pyydetään kuolinpesää maksamaan Kelan saatavat/saatavien osuuden mukainen suoritus. Kirjeessä kehoitetaan tarvittaessa tekemään täydennysperukirja.

Pesä on varaton

Jos pesän varat riittävät vain kohtuullisten pesänselvitysvelkojen kattamiseen, kuolinpesä on varaton. Tässä tapauksessa liikamaksun takaisinperinnästä luovutaan aina tai perintätoimenpiteet lopetetaan.

Pesässä on varoja

Jos pesän varat riittävät vainajan velkojen kattamiseen kokonaan, liikamaksu peritään takaisin kokonaisuudessaan tai jatketaan perintätoimenpiteitä. Perintäkeskus lähettää pesähoitajalle maksukehotuksen YHI67, ja mikäli velkaa ei makseta, siirretään perintä ulosottoon. Jos velat laitetaan ulosottoon, liitetään ulosottihakemukseen aina perukirja. Jokaisesta velasta tehdään erillinen ulosottihakemus.

Jos pesän varat eivät riitä kaikkien velkojen maksamiseen, pesä on ylivelkainen. Ylivelkaisen pesän varat voidaan jakaa sopimuksen mukaisesti velkojien kesken noudattaen kuolinpesän velkojen maksujärjestystä. Velkojilla on yhtäläinen oikeus saada maksu kuolinpesän varoista saataviensa suuruuden mukaisessa suhteessa sen jälkeen kun selvitysaikainen elatus ja pesänselvitysvelat on maksettu.

Tässä tilanteessa annetaan päätös koko liikamaksun takaisinperinnästä tai jatketaan perintätoimia. Se, kuinka paljon Kela lopulta pesästä saa, selviää myöhemmin. Ylivelkaisen pesän osakkaiden kanssa pyritään ensisijaisesti tekemään sopimus takaisinmaksusta. Tällöin kunkin velkojan tulisi saada pesän varoista saatavansa suuruuden mukainen jako-osuus.

Perintäkeskus lähettää pesänhoitajalle maksukehotuksen YHI 67, ja mikäli velkaa ei makseta, siirretään perintä ulosottoon. Kirjeessä ilmoitetaan koko jäljellä oleva perinnän määrä, ja siihen lasketaan valmiiksi myös Kelan saatavan perukirjan arvoilla laskettu osuus. Jos velat laitetaan ulosottoon, liitetään ulosottohakemukseen aina perukirja. Jokaisesta velasta tehdään erillinen ulosottohakemus.

Jos Kela tai muut velkojat eivät pääse osakkaiden kanssa sopimukseen saatavien maksusta, Kela tai muut velkojat voivat hakea pesänselvittäjän määräämistä pesään. Kela harkitsee pesänselvittäjän hakemista, jos Kelan saatavan mukainen jako-osuus olisi suuri. Harkinnassa on otettava huomioon se, että pesänselvittäjän määräämisestä aiheutuvat kustannukset pienentävät velkojien jako-osuuksia. Mikäli kuolinpesän varat eivät riitä pesänselvittäjän tai jakajan kustannuksiin, on ylimenevistä kustannuksista vastuussa ensisijaisesti määräyksen hakija. Pesän osakkaat voivat myös luovuttaa pesän pesänselvittäjän hallintoon.

Myös pesänselvittäjän on ensisijaisesti pyrittävä sopimaan takaisinmaksusta velkojien kanssa. Yleensä velkojien osuudet sovitaan velkojien maksunsaantijärjestyksestä annetun lain mukaan eli kukin velkoja saa saatavansa suuruuden mukaan määrätyn suhteellisen osuutensa pesästä. Jos velkojen maksusta ei päästä sopimukseen, pesänselvittäjä tekee päätöksen pesän varojen jakamisesta noudattaen velkojien maksunsaantijärjestyksestä annettua lakia. Tällöinkin pesästä maksetaan ensin pesänselvitysvelat ja muut velat vasta tämän jälkeen.

Osakkaiden henkilökohtainen vastuu

Pesän osakkaat eivät pääsääntöisesti vastaa henkilökohtaisesti vainajan veloista. Henkilökohtainen velkavastuu voi kuitenkin syntyä, jos pesänkirjoitusvelvollinen osakas jättää perunkirjoituksen (tai täydennys- tai oikaisuperunkirjoituksen) määrääjässä toimittamatta tai jos osakas perunkirjoituksessa tai vahvistaessaan valalla perukirjan vaarantaa velkojan oikeutta antamalla väärän tiedon tai salaamalla jotakin. Alaikäinen tai edunvalvonnassa oleva osakas ei joudu henkilökohtaiseen velkavastuuseen.

Jos takaisinperintäpäätöstä annettaessa todetaan, että pesän varat olisivat riittäneet liikamaksun maksamiseen kokonaan tai osittain, mutta pesän varat on jo jaettu, Kela vaatii koko liikamaksun maksamista osakkailta yhteisvastuullisesti. Takaisinperintäpäätös lähetetään pesänhoitajaosakkaalle. Päätöksessä selvitetään osakkaiden velkavastuun peruste sekä yhteisvastuullisuus. Tarvittaessa päätös toimitetaan tiedoksi jokaiselle velasta vastuussa olevalle osakkaalle.

Jos pesän varat todetaan jaetuksi siinä vaiheessa, kun harkitaan perintätoimenpiteiden jatkamista, osakkailta vaaditaan jäljellä olevan saatavan maksamista yhteisvastuullisesti. Pesänhoitajaosakkaalle lähetetään maksukehotus ja siinä selvitetään edellä mainitut seikat osakkaiden velkavastuusta. Myös maksukehotus toimitetaan tarvittaessa muille osakkaille, Osakkaat sopivat keskenään velan maksamisesta.

Jos pesän varat eivät olisi riittäneet koko liikamaksun tai jäljelle jääneen saatavan maksamiseen, Kela pyrkii sopimaan maksettavasta määrästä. Jos sopimusta ei synny ja Kelan saatavan suhteellinen osuus pesän varoista olisi suuri, harkitaan pesänselvittäjän hakemista. Myös pesänselvittäjän tehtävänä on pyrkiä ensisijaisesti sovintoratkaisuun. Jos sovintoa ei synny, pesänselvittäjän on nostettava kante perinnönjaon peruuttamiseksi.

Varojen palauttaminen kuolinpesään

Jos vainaja on ennen kuolemaansa lahjoittanut omaisuuttaan (esim. lahjoittanut puolisolle tai lapselle kiinteistön tai osakkeen), lahjan arvo voidaan lukea varattoman tai ylivelkaisen kuolinpesän varoihin, jos lahjan tarkoituksena on ollut siirtää omaisuutta pois velkojien ulottuville. Kelan on tällaisissa tapauksissa pyrittävä ensisijaisesti sopimaan saatavan maksamisesta

kuolinpesän kanssa. Toissijaisesti Kela voi esittää omaisuuden peräytymistä koskevan vaatimuksen konkurssimenettelyn yhteydessä nostamalla takaisinsaantikanteen.

Pesänselvittäjä

Pesän omaisuus voidaan luovuttaa pesänselvittäjän hallintoon pesän tai vainajan velkojan taikka pesän tai vainajan velasta vastuussa olevan hakemuksesta. Pesää ei kuitenkaan voida luovuttaa pesänselvittäjän hallintoon, jos hakijalla on saatavastaan maksun turvaava takaus tai muu vakuus tai osakkaat tarjoavat hänelle sellaisen vakuuden.

Ennen pesänselvittäjää koskevan hakemuksen tekemistä käräjäoikeudelle on Kelan esitettävä kuolinpesälle maksuvaatimus ja varattava kohtuullinen aika maksaa velka tai esittää selvitys kuolinpesän taloudellisesta tilanteesta, jollei tästä aiheudu huomattavaa viivästystä hakemuksen käsittelylle. Kohtuullinen aika maksaa velka on, niissä tapauksissa joissa velka ei ole suuri ja osakkaita on vähän, noin kuukausi. Jos pesässä on osakkaita paljon ja velka on suuri, kohtuullinen aika voinee venyä kahteen tai kolmeen kuukauteen. Maksuvaatimus esitetään pesänhoitajalle niissä tapauksissa, joissa pesänhoitaja on Perintäkeskuksen tiedossa. Jos pesänhoitaja ei ole tiedossa, lähetetään maksuvaatimus kaikille osakkaille tiedoksi. Maksuvaatimus lähetetään normaalin perintäkirjeen tapaan. Maksuvaatimuksessa todetaan, että kuolinpesä vastaa vainajan veloista kuolinpesään kuuluvalla varallisuudella.

Mikäli pesän osakkaat ovat jo jakaneet kuolinpesän, esitetään vaatimukset kuolinpesän osakkaille. Osakkaat ovat velkojaan nähden yhteisvastuussa kuolinpesän veloista. Mikäli suoritusta ei ole saatu tai sen maksamisesta sovittu, voidaan harkita pesänselvittäjän ja pesänjakajan hakemista.

Pesänselvittäjän hakeminen on perusteltua erityisesti niissä tapauksissa, joissa kuolinpesän osakkaat ovat passiivisia pesänselvittämisen ja -jakamisen suhteen. Ennen pesänselvittäjän ja -jakajan hakemista on syytä varmistua siitä, että pesässä on varoja. Pesänselvittäjän ja -jakajan kustannukset korvataan lähtökohtaisesti pesän varoista, mutta jos pesän varat eivät riitä kattamaan näitä kustannuksia voi pesänselvittäjän ja -jakajan hakenut velkoja joutua vastaamaan pesän varat ylittävistä kustannuksista (ks. perintökaari, 18 luku 5 § ja 21 luku 1 §).

Jos kuolinpesä on pesänselvittäjän hoidettavana, pesänselvittäjän on myös pyrittävä tekemään velkojen kanssa sopimus velkojen maksusta, ja jollei sopimusta tehdä, pesänselvittäjällä on oikeus päättää velkojen maksusta noudattaen lakia velkojen maksunsaantijärjestyksestä (perintökaari, 19:12a.1).

Pesänselvittäjää ja -jakajaa ei pääsääntöisesti ole tarkoituksenmukaista hakea, jos pesän varat eivät ole yli 10 000 euroa. Pesän varoilla tarkoitetaan tätä harkintaa tehtäessä perukirjasta ilmi käyvien varojen realisointiarvoa.

Osallistumista kuolinpesän pesänselvitykseen tai perinnönjakoon liittyviin kokouksiin tulee harkita tapauskohtaisesti. Osallistumiseen vaikuttavat muun muassa kuolinpesän varallisuus, Kelan saatavien määrä, kuolinpesän hallinto (pesänselvittäjä tai -jakaja) ja pesänselvittäjän tai -jakajan henkilö.

Kuolinpesältä periminen ja ulosotto

Velallisen kuolema ei lakkauta velkojen oikeutta saada suoritus veloille. Velallisen kuoleman jälkeen velka voidaan periä kuolinpesään kuuluvasta omaisuudesta. Velallisen kuolema johtaa siihen, että erillistäytäntöönpano (ulosotto) joudutaan sopeuttamaan vainajan kaikkien velkojen väliseen selvitykseen sen jälkeen, kun pesänselvitysvelat on maksettu. Velkojan oikeus suoritukseen kuolinpesän varoista ei riipu siitä, onko saatavasta toimitettu ulosmittaus.

Velallisen kuolemasta alkaa kuolinpesässä ns. rauhoitusaika. Rauhoitusaika vaikuttaa myös ulosoton täytäntöönpanoon. Rauhoitusaika ei sinällään estä ulosmittausta, toisin sanoen

ulosmittauspäätöksen tekemistä ja mahdollisia ulosmittauksen varmistustoimia. Jos vainajan velasta on toimitettu ulosmittaus, omaisuutta ei saa myydä ennen kuin kuukausi on kulunut perunkirjoituksesta.

Omaisuus saadaan kuitenkin myydä, jos:

1. hakijalla on panttioikeus ulosmitattuun omaisuuteen;
2. kuolinpesän hallinto suostuu myyntiin; tai
3. omaisuuden arvo alentuu nopeasti tai omaisuuden hoitokulut ovat korkeat.

Ulosotto ei myöskään voi tilittää jo ulosmitattuja varoja ennen kuin kuukausi on kulunut perunkirjoituksesta taikka, jos omaisuus on luovutettu pesänselvittäjän hallintoon, ennen kuin velkojen maksamisesta on tehty perintökaaren 19 luvun 12 a §:ssä tarkoitettu sopimus (= sopimus velkojen kesken varojen jakamisesta) tai pesänselvittäjän päätös, joka on lainvoimainen. Tilitys saadaan kuitenkin toimittaa, jos velkojalla oli panttioikeus ulosmitattuun omaisuuteen tai kuolinpesän hallinto suostuu tilitykseen.

Jos pesäosuus on ulosmitattu eikä perinnönjako ole tullut lainvoimaiseksi tai muuten lopulliseksi, kertyneet varat saadaan tilittää vain vakuutta vastaan. Toimitettu ulosmittaus ei katkaise koron kertymistä, vaan korolliseen osaan (lapsen saatava) elatusapuvelkaa kertyy korkoa velan maksuun saakka.

Ulosottomiehellä ei ole oikeutta hakea pesänselvittäjän ja pesänjakajan määräämistä kuolinpesään toisin kuin kuolinpesäosuuden ulosmittauksen yhteydessä.

Kuolinpesäosuuden ulosmittaus ennen 1.1.2007

Perinnön ulosmittausta koskevat säännökset uudistettiin vuonna 2006. Uudistukseen saakka velkojat joutuvat itse valvomaan etuaan kuolinpesässä. Kuolinpesien ulosmittausta koskevia uusia säännöksiä sovelletaan 1.1.2007 jälkeen ulosmitattuun pesäosuuteen, vaikka perinnönjättäjä olisi kuollut ennen tuota ajankohtaa. Jos pesäosuus on ulosmitattu ennen vuoden 2007 alkua, velkojilla on toimintavastuu pesässä aiempien säännösten mukaisesti.

Kelalla on mahdollisuus hakea pesänselvittäjän määräys käräjäoikeudelta niissä tapauksissa, joissa kuolinpesäosuus on ulosmitattu ennen 1.1.2007. Jos osakkaan pesäosuus on ulosmitattu, perinnönjako on perintökaaren mukaan pesänjakajan toimitettava.

Kuolinpesäosuuden ulosmittaus 1.1.2007 jälkeen

Pesäosuus ulosmitataan ulosottomiehen tekemällä ulosmittauspäätöksellä. Sen jälkeen, kun pesäosuuden ulosmittauspäätös on tehty, kuolinpesälle annetaan kirjallinen maksukielto. Siinä pesän osakkaita ja hallintoa kielletään luovuttamasta velalliselle perinnönjaossa tulevaa omaisuutta muulle kuin ulosottomiehelle. Maksukiellon tiedoksisaannin jälkeen pesän omaisuutta ei saa luovuttaa eikä suorittaa pesässä muita määräämistöitä ilman ulosottomiehen lupaa. Ulosmitattua kuolinpesän osuutta ei saa myydä. Suoritus otetaan siitä omaisuudesta, joka tulee velalliselle perinnönjaossa. Jos velallinen on ainoa perillinen, suoritus otetaan kuolinpesään kuuluvasta omaisuudesta pesän selvityksen päätyttyä. Edellä tarkoitettu omaisuus katsotaan välittömästi ulosmitatuksi. Velalliselle tullut omaisuus saadaan myydä vasta, kun jako on lainvoimainen tai muuten lopullinen.

Kelalla ei ole enää oikeutta hakea pesänselvittäjän määräystä niissä tapauksissa, joissa ulosmittaus on suoritettu 1.1.2007 jälkeen. Ulosottomies saa tarvittaessa hakea pesänselvittäjän ja pesänjakajan määräämistä. Ulosottomies voi antaa suostumuksen sopimusjakoon ulosotonhakijan suostumuksella.

Velkajärjestely ja velallisen kuolema

Jos velkajärjestelyssä oleva velallinen kuolee, velat on vainajan jälkeen otettava huomioon maksuohjelmassa säänneltyjen ehtojen mukaisesti. Velkojat ovat oikeutettuja niihin lisäsuorituksiin, jotka velallisen olisi maksuohjelman mukaan ollut maksettava. Jos velallisen maksuohjelman mukaan säilyttämä, vakuutena oleva omaisuus muutetaan rahaksi ennen kuin maksuohjelmaan perustuva maksuvelvollisuus on täytetty, omaisuuden myyntihinnasta maksetaan rahaksimuuttokustannusten jälkeen velat, joista omaisuus on vakuutena.

Kuolinpesän konkurssi

Kuolinpesän asettamista konkurssiin voi hakea osakas, pesänselvittäjä tai velkoja. Kuolinpesän konkurssi on viralliselvityksen toinen vaihtoehto. Konkurssimenettelyyn ei pitäisi ryhtyä, jos siihen ei ole perusteltu tarvetta esimerkiksi takaisinsaannin vuoksi. Pääsääntöisesti kuolinpesät selvitetään pesänselvittäjän toimesta, jos velkojien kesken ei saavuteta sopimusta varojen jakamisesta.

1.9. Saatavan vanhentuminen

Perintäpäättöksen täytäntöönpanossa on otettava huomioon saatavan vanhentuminen. Vanhentunutta saatavaa ei saa periä takaisin. Kaikki perintätoimenpiteet tulee keskeyttää, kuten esim.

- kuittaaminen etuudesta
- kuittamiseen liittyvien kuulemis- ja suostumiskirjeiden lähettäminen
- maksukehotusten lähettäminen manuaalisesti tai ohjelmallisesti
- ulosoton hakeminen.

Jos saatavaan palautuu rahaa vanhentumisen jälkeen, raha käytetään saatavan lyhentämiseen vain, jos se on maksettu ennen vanhentumista (esim. asiakas on maksanut rahan pankkiin tai kuittaus etuudesta on tehty ennen vanhentumista). Myöhemmät palautukset maksetaan takaisin.

1.9.1. Vanhentumisaika 5 vuotta

Takaisinperintäsaatava vanhentuu 5 vuoden kuluttua lainvoimaiseksi tulleen takaisinperintäpäättöksen antamisesta. Vanhentumisen voi kuitenkin sitä ennen katkaista, jolloin katkaisusta alkaa kulu uusi 5 vuoden vanhentumisaika. Jos Kelan antamasta päätöksestä on valitettu, vanhentuminen lasketaan asian viimeiseksi ratkaiseen muutoksenhakuelimen päätöksen antopäivästä.

Opintolainan takausvastuusaatava vanhentuu 5 vuoden kuluttua siitä päivästä, jolloin Kela on maksanut lainan pankille, ellei vanhentumista sitä ennen katkaista.

Sairausvakuutuslain mukaiset rikosregressit, väärinkäytösten johdosta tuomitut vahingonkorvaukset, saamisen korot sekä oikeudenkäyntikulut vanhentuvat tuomioistuimen päätöksen antamispäivästä. Jos päätöksestä on valitettu, vanhentuminen lasketaan asian viimeksi ratkaiseen tuomioistuimen päätöksen antopäivästä.

Myös sellaisten saatavien vanhentuminen on huomattava katkaista, joiden perimistä ei seurata ohjelmallisesti. Esimerkiksi, jos velkajärjestelyssä olevalla henkilöllä on velkajärjestelyn piiriin kuulumattomia Kelan saatavia, joiden perimistä on jouduttu lykkäämään velkajärjestelyn

päättymiseen saakka, myös näiden saatavien vanhentuminen on katkaistava velkajärjestelyn aikana.

Kun vanhentuminen katkaistaan, saatava tulee yksilöidä riittävästi ja velallisen tulee saada tieto katkaisutoimesta ennen vanhentumisajan umpeen kulumista. Vanhentuminen katkeaa mm. seuraavilla tavoilla:

- velallinen maksaa saatavaa takaisin (osamaksu, kuittaus, ulosotto)
- velalliselle lähetetään maksukehotus, jonka hän todistettavasti on saanut. Jos velallinen ottaa yhteyttä Kelaan kehotuksen johdosta, velallisen yhteydenotot tulee dokumentoida, jotta vanhentumisen katkeaminen voidaan myöhemminkin osoittaa
- ulosotto tulee vireille
- ulosotto päättyy esteeseen (tavallinen tai suppea ulosotto)
- saatava otetaan huomioon velkajärjestelymenettelyssä.

Kelan takaisinperintäsaatavien vanhentumista koskevat etuuslakien säännökset tulivat voimaan 1.6.2004 lukien.

Katso myös

velan vanhentumisesta annettu laki (728/2003) 10 ja 11 §

Ulosottoasian vireilletulo pääsääntöisesti katkaisee velan vanhentumisen, jos ulosoton este on todettu 1.6.2016 tai sen jälkeen.

Asioissa, joiden vireilläolo ulosotossa on päätynyt ennen 1.6.2016, ulosoton vanhentumisen katkaiseva vaikutus määräytyy aiemmin voimassa olleiden säännösten mukaan. Korkein oikeus on ennakkopäätöksissään [KKO 2012:107](#) ja [KKO 2015:28](#) linjannut, että aiemmin voimassa olleiden säännösten perusteella ulosoton vireilletulo ei ole katkaissut vanhentumista, jos velallinen ei ole saanut tietoa ulosottomenettelystä.

1.9.2. Vanhentumisaika 15 tai 20 vuotta

1.1.2008 voimaan tulleen ulosottokaaren mukaan luonnollisen henkilön velka vanhentuu lopullisesti 15 vuoden kuluttua.

Jos velka perustuu rikokseen, josta velallinen on tuomittu vankeuteen tai yhdyskuntapalveluun, velka vanhentuu 20 vuoden kuluttua. Vanhentumisaika on 20 vuotta, jos tuomioistuimien päätöksellään määrää etuudensaajan maksamaan etuuden liikamaksun vahingonkorvauksena Kelalle. Jos Kela perii liikamaksun omalla hallinnollisella takaisinperintäpäätöksellään, vanhentumisaika on 15 vuotta, vaikka etuudensaaja tuomittaisiin itse rikoksesta vankeuteen tai yhdyskuntapalveluun.

15 ja 20 vuoden vanhentumisajan kulumista ei voida katkaista. Tänä aikana vanhentuminen on kuitenkin katkaistava siten, ettei saatava pääse vanhentumaan 5 vuoden vanhentumisajan umpeen kulumisen vuoksi.

Vanhentumisaika lasketaan lainvoimaisen takaisinperintäpäätöksen antopäivästä. Jos Kelan antamasta päätöksestä on valitettu, vanhentuminen lasketaan asian viimeiseksi ratkaisseeseen muutoksenhakuelimen päätöksestä. Myös sellaiset takaisinperintäsaatavat, joita velotaan kuolinpesältä, vanhentuvat tämän mukaisesti.

Opintolainan takausvastuusaatavan vanhentuminen lasketaan päivästä, jolloin Kela on maksanut opintolainan pankille.

Sairausvakuutuslain mukaisten rikosregressien, väärinkäytösten johdosta tuomittujen vahingonkorvausten, saamisen korkojen sekä oikeudenkäyntikulujen vanhentuminen

lasketaan tuomioistuimen päätöksen antamispäivästä. Jos päätöksestä on valitettu, saatavan vanhentumisaika lasketaan asian viimeksi ratkaisseeseen tuomioistuimen päätöksen antopäivästä.

Esimerkki 1

Jos lainvoimainen takaisinperintäpäätös on annettu tai opintolaina on maksettu pankille 18.1.2008, saatava vanhentuu 18.1.2023. Saatava on perittävässä vielä määräajan viimeisenä päivänä.

Esimerkki 2

Velallinen on tuomittu 4.5.2008 annetulla tuomioistuimen päätöksellä petoksesta vankeuteen ja samalla päätöksellä velallinen on tuomittu maksamaan Kelalle vahingonkorvausta etuuden liikamaksun verran sekä oikeudenkäyntikulut. Tuomiosta ei ole valitettu. Vahingonkorvaus ja oikeudenkäyntikulut vanhentuvat 4.5.2028. Saatava on perittävässä vielä määräajan viimeisenä päivänä.

Saatavan lyhentäminen vanhentumisen jälkeen

Vanhentumisen jälkeen maksettuja saatavan lyhennyksiä ei pääsääntöisesti oteta vastaan. Kuitenkin, jos saatavan perimiseksi on vanhentumisen määräajan kuluessa toimitettu ulosmittaus tai saatava on ilmoitettu ulosottokaaren 5 luvussa tarkoitetussa myynnissä (ulosottomiehen toimittama julkinen huutokauppa tai muu myyntitapa), ulosmitatut varat saadaan käyttää saatavan lyhentämiseen vanhentumisajan jälkeenkin.

Vanhentumisajan jatkaminen

Vanhentumisaikaa voidaan tuomioistuimen päätöksellä jatkaa 10 vuodella alkuperäisen vanhentumisajan päättymisestä, jos velallinen on alkuperäisen vanhentumisajan kuluessa olennaisesti vaikeuttanut velkojan maksunsaantia eikä tuomioistuin pidä jatkamista velallisen kannalta kohtuuttomana. Jatkamiskanne on nostettava 2 vuoden kuluessa alkuperäisen vanhentumisajan päättymisestä.

Ilmoitus vanhentumisesta

Velalliselle ilmoitetaan asiakaskirjeellä YHI25 tai YHI26 saatavan vanhentumisesta.

Ks. lopullisesta vanhentumisesta ulosottokaari 705/2007

1.10. Perinnästä luopuminen

Takaisinperintäpäätöksen antamisen jälkeen perimisestä voidaan tapauskohtaisen harkinnan jälkeen luopua, jos toistuvat perintätoimenpiteet ovat osoittautuneet tuloksettomiksi ja on todennäköistä, että saatavaa ei velallisen taloudellisen tilanteen vuoksi saada jatkossakaan perittyä tai perinnän jatkamisesta aiheutuisi jäljellä olevan saatavan määrään nähden kohtuuttomat perintäkustannukset.

Poikkeuksellisesti voidaan luopua perinnästä ilman edellä kuvattuja perusteita tilanteessa, jossa asiakas alkaa saamaan toimeentulotukea ja kuittaaminen keskeytetään. Jos perittävä määrä on 50 euroa tai alle sen, perinnästä voidaan luopua ulosotto-perinnästä aiheutuvien kustannusten perusteella ennen asian siirtämistä ulosottoon.

Asiakkaalle ilmoitetaan luopumisesta kirjeellä.

Tuomioistuimen päätökseen perustuvien saatavien perinnästä ei voida luopua. Perinnästä luopumista koskevia etuuslakien säännöksiä voidaan soveltaa ainoastaan sellaisiin saataviin, joiden perinnästä Kela on antanut päätöksen.

Perinnästä voidaan luopua, vaikka liikamaksu olisi aiheutunut etuudensaajan vilpillisestä menettelystä.

Luopuminen voi tulla harkittavaksi Kelan aloitteesta tai asiakkaan vaatimuksesta.

Jos perinnästä luovutaan Kelan aloitteesta, asiakkaalle ilmoitetaan luopumisesta kirjeellä.

Jos asiakas on vaatinut takaisinperinnästä luopumista, asiakkaalle annetaan luopumisesta tai vaatimuksen hylkäämisestä perusteltu päätös valitusosoituksin. Päätöksestä valittaminen ei estä saatavan perinnän jatkamista.

1.10.1. Arviointi

Luopuminen perintätoimien tuloksettomuuden perusteella

Perinnästä luopuminen ennen saatavan vanhentumista on poikkeus pääsäännöstä. Perinnässä olevan velan määrällä ei ole merkitystä perinnästä luopumista harkittaessa.

Perintätoimenpiteiden tuloksettomuutta arvioitaessa perinnän on tullut kestää useita vuosia ja tänä aikana on tullut tehdä useita perintäyrityksiä. Arvioinnissa otetaan huomioon jo suoritettut perintätoimenpiteet sekä velallisen taloudellinen asema ja olosuhteet.

Jos perintätoimenpiteistä ja velallisen taloudellisesta asemasta käytössä olevien tietojen perusteella on nähtävissä, ettei saatavaa saada tulevaisuudessakaan perityksi, perinnästä voidaan luopua.

Pääsääntöisesti saatavaa on tullut yrittää periä ulosoton kautta vähintään kaksi kertaa ja perintä on tullut todeta tuloksettomaksi. Jos edellisestä perintäyrityksestä on kulunut jo pitkä aika, saatava annetaan tarvittaessa ulosottoviranomaisen perittäväksi, minkä jälkeen perinnän tuloksellisuus arvioidaan uudelleen.

Perinnästä luopuminen perinnän tuloksettomuuden perusteella tulee harkita kaikkien opintolainan takausvastuusaatavien ja etuussaataavien osalta samalla kertaa. Jos luopumisen edellytykset täyttyvät yhden saatavan osalta, voidaan perinnästä luopua muidenkin sellaisten saatavien osalta, joita on yritetty periä ulosoton kautta ainakin kerran.

Jos saatavaa ei ole yritetty periä ulosoton kautta, saatavasta ei luovuta perinnän tuloksettomuuden perusteella (poikkeus esim: varaton kuolinpesä). Ulosotossa täytäntöönpanossa olevasta saatavasta ei luovuta perinnän tuloksettomuuden perusteella. Ulosoton passiiviperinnän aikana saatavasta voidaan luopua, mikäli luopumisen edellytykset täyttyvät. Luopumisesta tulee tällöin ilmoittaa ulosottoviranomaiselle.

Perinnästä ei voida luopua pelkästään sillä perusteella, että takaisinmaksaminen tapahtuu hitaasti. Esimerkiksi säännöllisesti vähissä erissä takaisinmaksettavan tai kuitattavan saatavan perinnästä ei pääsääntöisesti pidä luopua.

Luopuminen perintäkustannusten perusteella

Jos perintätoimien jatkaminen kasvattaisi perintäkulut niin suuriksi, että ne tulisivat ylittämään jäljellä olevan saatavan määrän, perinnästä voidaan luopua.

Tulorekisterin hyödyntäminen

Kela hakee luopumisharkintaa varten asiakkaan tiedot tulorekisteristä (ks. Tulorekisteri-ohje). Asiakkaan tiedot tarkistetaan tulorekisteristä aina, kun luopimista harkitaan perintätoimien tuloksettomuuden perusteella.

Luopumista harkittaessa voidaan pääsääntöisesti käyttää tulorekisterin Perintä - käyttötarkoituksessa muodostamaa huomioitavaa määrää. Käsittelijän tulee kuitenkin huomioida luopumisharkinnassa myös tulot, joista ei saada tietoa tulorekisteristä. Tällaisia tuloja ovat esimerkiksi etuudet, yritystoiminnan tulot, pääomatulot ja ulkomailta saadut tulot.

Luopumista harkittaessa voidaan hyödyntää myös palvelussuhde- ja poissaolotietoja.

1.11. Väärinkäytös

Tahallisuus

Kun etuutta on maksettu liikaa sen vuoksi, että etuudensaaja tai hänen edustajansa tahallaan on antanut vääriä tietoja, salannut tietoja tai laiminlyönyt hänelle kuuluvan olosuhteiden muutosta koskevan ilmoitusvelvollisuuden, saattaa kyseessä olla väärinkäytösasia, joka voi johtaa rikosilmoituksen tekemiseen.

Lue lisää

[väärinkäytösasian käsittelystä](#)

väärinkäytöksen tunnistamisen ohje

Liikasuorituksen periminen

Jos Kela vaatii liikasuorituksen perimistä vasta oikeudenkäynnissä, se ei yleensä vaadi lisäksi viivästyskorkoa. Myöskään oikeudenkäyntikuluille ei yleensä vaadita viivästyskorkoa. Kulloinkin voimassa oleva viivästyskorkoprosentti määräytyy korkolain mukaan siten, että voimassa olevaan viitekorkoon lisätään seitsemän prosenttia. Tiedon kulloinkin voimassa olevasta korosta löytää Suomen Pankin internetsivuilta (www.bof.fi) kohdasta perus- ja viivästyskorko.

Oikeudenkäyntikulujen ja korkojen perinnän seuraamiseen käytetään YHTE-takaisinperintäjärjestelmää. Ks. YHTE-takaisinperintä.

Lue lisää

oikeudenkäyntikulujen, selvittelykustannusten ja korkojen vaatimisesta

Jos tuomioistuimien päätetään, että etuudensaajan on maksettava liikamaksu Kelalle vahingonkorvausvaatimuksen perusteella, perinnän täytäntöönpanoa varten Perintäkeskus rekisteröi pääoman, korot ja oikeudenkäyntikulut käsin YHTE-takaisinperintäjärjestelmään. Tuomiolla perittävien saatavien perintä hoidetaan Perintäkeskuksessa.

Vanhentuminen

Tuomioistuimen päätökseen perustuvien saatavien (etuuden liikasuorituksen perintä vahingonkorvauksena, korot ja oikeudenkäyntikulut) vanhentumista koskevat samat määräajat (5, 15, 20 vuotta) kuin takaisinperintäpäätöksellä perittäviä liikamaksujakin. Vanhentuminen lasketaan asian viimeksi ratkaisseen tuomioistuimen antamasta päätöksestä.

Katso myös

saatavan vanhentumisesta

1.12. Toimivalta

Takaisinperinnästä päättämistä koskeva toimivaltapäätös 1.3.2014 lukien

1. Jos liikamaksu johtuu virheellisestä etuuspäätöksestä, liikamaksun perimisestä ei saa päättää eikä asiaa esitellä toimihenkilö, joka on tehnyt virheellisen etuuspäätöksen, ellei luopumisen perusteena ole liikamaksun vähäisyys.
2. Kyseisen etuuden ratkaisemiseen oikeutettu toimihenkilö saa päättää liikamaksun takaisinperinnästä tai siitä luopumisesta, jos liikamaksun määrä on enintään 1500 euroa. Jos liikamaksun määrä on yli 1500 euroa, sen takaisinperinnästä tai perinnästä luopumisesta osittain tai kokonaan päättää esittelystä vakuutuspiirin johtaja taikka vakuutuspiirin johtajan määräämä, muu takaisinperintään erityisesti perehtynyt toimihenkilö.
3. Yllä olevat toimivaltarajaukset eivät koske opintorahan ja asumislisän vuositulovalvonnasta johtuvaa takaisinperintää eikä opintotukilautakunnissa tehtävää opintotuen takaisinperintää.
4. Tätä päätöstä noudatetaan 1.3.2014 lukien.

Perintätoimenpiteiden lopettamista ja maksuvapautuksen myöntämistä opintolainojen valtiontakaukseen perustuvien takaussaatavien sekä sille kertyneiden korkojen maksamisesta valtiolle koskeva toimivaltapäätös 1.3.2014 lukien

1. Perintäkeskuksen toimihenkilö, jolla on oikeus päättää etuuksien perinnän lopettamisesta niin sanotuissa toivottomissa tapauksissa, saa ratkaista asian, jos lopettamisharkinnan kohteena olevien saatavien jäljellä oleva määrä on yhteensä enintään 1500,00 euroa.
2. Perintäkeskuksen toimihenkilö, jolla on oikeus päättää opintolainojen valtion takaukseen perustuvien takaussaatavien perinnän lopettamisesta niin sanotuissa toivottomissa tapauksissa, saa ratkaista asian, jos lopettamisharkinnan kohteena olevien takausvastuusaatavien jäljellä oleva määrä on yhteensä enintään 1500,00 euroa.
3. Toivottomilla tapauksilla tarkoitetaan tilanteita, joissa takaisinperinnästä voidaan eri etuuslakien mukaan luopua kokonaan (takaisinperintää koskevan päätöksen antamisen jälkeen) silloin, kun takaisinperintää ei etuuden saajan taloudellinen tilanne huomioon ottaen ole enää tarkoituksenmukaista jatkaa tai kun perinnän jatkamisesta aiheutuisi perimättä olevaan etuuden määrään nähden kohtuuttomat kustannukset.
4. Jos lopettamisharkinnan kohteena olevien saatavien jäljellä oleva määrä yhteensä on yli 1500,00 euroa, perinnän lopettamisesta etuuksien perintää ja opintolainojen valtiontakaukseen perustuvia takaussaatavia koskien päättää esittelystä Perintäkeskuksen johtaja tai hänen määräämänsä toimihenkilö.
5. Perintäkeskuksen johtaja tai hänen määräämänsä voi tarvittaessa määrätä Perintäkeskuksen toimihenkilölle alemman eurorajan kuin 1500,00 euroa.
6. Jos perinnän lopettamisesta päättäminen kuuluu muun yksikön kuin Perintäkeskuksen vastuulle, perinnän lopettamisratkaisut tehdään aina esittelystä. Perinnän lopettamisesta päättää vakuutuspiirin johtaja tai hänen määräämänsä muu takaisinperintään erityisesti perehtynyt toimihenkilö.
7. Perintäkeskuksen johtaja päättää Perintäkeskuksen toimihenkilöiden ratkaisuvaltuuksista koskien maksuvapautuksen myöntämistä opintolainan valtiontakaukseen perustuvan takaussaatavan sekä sille kertyneiden korkojen maksamisesta valtiolle.
8. Toimivaltapäätöksen muutos tulee voimaan 1.3.2014.

1.13. Erääntyneiden saatavien perintä

Saatava on erääntynyt, kun sen takaisinperinnästä annettu päätös on tullut lainvoimaiseksi eikä asiakas ole maksanut saatavaa sovitulla tavalla.

Erääntyneen saatavan perintä hoidetaan

- Kelan perintäkeskuksessa, kun kyse on:
  - YHTE-järjestelmän etuudesta, jonka takaisinmaksua seurataan ohjelmallisesti
  - RAKE-järjestelmän etuudesta, jonka takaisinmaksua seurataan manuaalisesti
  - opintolainan takausvastuusaatavan perinnästä
  - tuomiolla perittävien saatavien perinnästä heti kun tuomio on lainvoimainen
  - Kelan toimihenkilölle maksetun etuuden perinnästä
- työpaikkakassassa, kun kyse on kassan vastuulle kuuluvan asiakkaan sairausvakuutuslain mukaisen etuuden perinnästä. Kassa vastaa perinnästä koko sen ajan, jonka asiakas kuuluu sen vastuulle.

Lue lisää

- työjaosta kotitoimiston / etuuden vastuuyksikön ja Perintäkeskuksen välillä
- työpaikkakassojen hoitamasta perinnästä
- toimihenkilölle maksetun etuuden perinnästä

1.13.1. Perintäkeskuksen tehtävät

Kelan perintäyksiköt ja Opintotukikeskuksen takausvastuuyksikkö yhdistyivät 1.1.2014 alkaen Perintäkeskukseksi.

Kelan perintäkeskuksella on kuusi alayksikköä:

- Helsingin perintäyksikkö (kustannuspaikka 98095)
- Etelä-Suomen perintäyksikkö Lahdessa (92395)
- Tampereen perintäyksikkö (63095)
- Jyväskylän perintäyksikkö (69795)
- Itä-Suomen perintäyksikkö Lappeenrannassa (78295)
- Pohjois-Suomen perintäyksikkö Rovaniemellä (51695)

Takaisinperintäpäätöksen antamisen jälkeen Perintäkeskus hoitaa kaikki perintätoimenpiteet kuten esimerkiksi

- maksukehotukset
- kuulemiset ja suostumukset etuudesta kuittaamiseksi
- maksusuunnitelmat
- ulosottohakemukset.

Ulkomailla asuvien perinnät Perintäkeskus voi antaa perintätoimiston (Intrum Justitia International) hoidettavaksi. Ruotsissa asuvien perinnän Perintäkeskus voi halutessaan joko hoitaa perintätoimiston kautta tai hakea itse ulosottoa Ruotsin ulosottoviranomaiselta.

Lisäksi Perintäkeskus

- hoitaa kuolinpesään ja kuolinpesän osakkaisiin kohdistuvat perintätoimet
- hoitaa velkajärjestelyt (yksityishenkilön velkajärjestelylain mukaiset sekä vapaaehtoiset velkajärjestelyt)

- päättää, katsotaanko saatava toivottomaksi perittäväksi vai ei. Tarvittaessa Perintäkeskus antaa päätöksen perinnän lopettamisesta tai perinnän jatkamisesta.

Katso lisää

Työnjako vastuu- ja Perintäkeskuksen välillä

Kun saatavan perintä on siirtynyt Perintäkeskuksen vastuulle, ainoastaan Perintäkeskus voi päättää perintätoimenpiteistä ja sopia asiakkaan kanssa takaisinmaksutavasta ja -aikataulusta.

Perintäkeskus ei hoida

Perintäkeskus ei hoida minkään etuuden regressiperintää. Perintäkeskus hoitaa sairauspäivärahan rikosregressiin liittyvät perintätoimet.

1.13.2. Perintäkeskuksen vastuulle kuuluvat etuudet

Seuraavien YHTE-etuuksien perintätoimet kuuluvat Perintäkeskukselle:

- adoptiotuki
- elatustuki
- eläkkeensaajan asumistuki (1.1.2007 lukien)
- erityishoitoraha
- kansaneläke (työkyvyttömyyseläke, työttömyyseläke, vanhuuseläke) (1.10.2013 lukien)
- korkoavustus
- koulumatkatuki
- koulutustuki
- kuntoutusmaksut
- kuntoutusraha
- lapsilisä
- lastenhoidon tuki
- lomakustannuskorvaus
- luovutuspäiväraha
- maahanmuuttajan erityistuki
- opintotuki, opintotuen tulovalvonta
- osasairauspäiväraha
- peruspäiväraha
- sairaanhoitokorvaus
- sairauspäiväraha
- sotilasavustus
- takuueläke
- tartuntatautietuus
- työmarkkinatuki
- vanhempainpäiväraha (erityisäitiys-, äitiys-, isyys- ja vanhempainraha sekä osittainen vanhempainraha)
- yleinen asumistuki
- äitiysavustus

Seuraavien RAKE-etuuksien perintätoimet kuuluvat Perintäkeskukselle:

- kansaneläkkeet (työkyvyttömyyseläke, työttömyyseläke, vanhuuseläke) ajalta ennen 1.10.2013
- perhe-eläkkeet
- lapsikorotus

- rintamalisät (rintamalisä, ylimääräinen rintamalisä, ulkomaille maksettava rintamalisä) ajalta ennen 1.10.2013
- eläkettä saavan hoitotuki ajalta ennen 11.10.2014
- eläkkeensaajan asumistuki ajalta ennen 1.1.2007
- 16 vuotta täyttäneen vammaistuki ajalta ennen 11.10.2014
- alle 16 vuotiaan vammaistuki ajalta ennen 11.10.2014
- ruokavaliokorvaus ajalta ennen 11.10.2014
- eläketuki

Seuraavien ONNI-etuuksien perintätoimet kuuluvat Perintäkeskukselle

- vammaisetuudet (alle 16-vuotiaan vammaistuki, 16 vuotta täyttäneen vammaistuki, eläkettä saavan hoitotuki, ruokavaliokorvaus) (11.10.2014 lukien).

Perintäkeskus hoitaa myös

- elatusapuvelan perinnän sekä opintolainan takausvastuusaatavien perinnän kaikki toimenpiteet.
- oikeudenkäyntikulujen ja saamisen korkojen perimisen pääoman perimisen lisäksi

Työterveyshuollon etuuksien perintä kuuluu päätöksen antaneen yksikön vastuulle.

1.13.3. Perinnän siirtyminen Perintäkeskukseen

YHTE-etuudet

Saatavan perintä siirtyy ohjelmallisesti Perintäkeskuksen vastuulle, kun saatava on eräännytynyt ja siitä lähetetään ohjelmallisesti maksukehotus tai se nousee TORE-impulssin kautta Oiwa-työksi Perintäkeskuksen työjonolle.

Katso tarkemmin

takaisinperinnän ohjelmallisesta seurannasta ja toimeenpanosta

Sen jälkeen kun eräännytynyt saatava on siirtynyt Perintäkeskuksen vastuulle, siirtyvät sinne asiakkaan muutkin lainvoimaiset perintäasiat, joista on YHTE-takaisinperintäjärjestelmällä annettu takaisinperintäpäätös. Perintäasia siirtyy Perintäkeskukseen, vaikka asiakas noudattaisi sovittua takaisinmaksutapaa.

Saatava siirtyy Perintäkeskukseen pääsääntöisesti ohjelmallisesti, mutta tarvittaessa se voidaan siirtää myös manuaalisesti. Tällöin käsittelijä rekisteröi YHTE-takaisinperintäjärjestelmään Perintäkeskuksen alayksikön numeron kyseisen perintäasian Perintätapa- tai Seuranta -näytölle. Lisäksi käsittelijä luo Oiwaan tilanteeseen sopivan työn ja siirtää sen Perintäkeskuksen Tuki-työjonoon. Saatava siirretään Perintäkeskukseen manuaalisesti esimerkiksi silloin, kun asiakas pyytää kotitoimistoa luopumaan jäljellä olevasta perinnästä huonon maksukykyensä vuoksi (kyse ns. toivottomasta tapauksesta).

Katso tarkemmin Oiwa-töistä: Perintäkeskuksen prosessikuvaus tekstiosio (etuuksien takaisinperintä, kohta 2b) ja Liikamaksuprosessi tekstiosio, kohta 15.

RAKE-etuudet

Saatavan perintä ei koskaan siirry ohjelmallisesti Perintäkeskukseen eikä siirtoa rekisteröidä RAKE-järjestelmään. Käsittelijä kirjaa siirron ja sen päivämäärän liikamaksu-työn kommenttiin

ja siirtää perinnän Perintäkeskuksen vastuulle siten, että luo tilanteeseen sopivan työn Perintäkeskuksen Maksujärjestely-työjonoon.

Katso manuaalisesti siirrettävät tapaukset.

1.13.4. Perintäyksikön määräytyminen

Pääsääntö

Perintäyksikkö määrätään silloin, kun asiakkaan perintäasia ensimmäisen kerran siirtyy Perintäkeskukseen. Perintätoimet kuuluvat pääsääntöisesti sen alueen perintäyksikölle, jonka alueella asiakkaan kotitoimisto siirtohetkellä on. Perintäkeskusmuutoksen yhteydessä Perintäkeskuksen alayksiköiden kustannuspaikkanumerot säilyivät entisellään YHTE-takaisinperintäjärjestelmässä

Jos asiakkaalla on jo ennestään kesken olevia perintäasioita ja saatava halutaan YHTE-takaisinperintäjärjestelmässä siirtää manuaalisesti Perintäkeskuksen vastuulle, tulee yksikkönumeroksi pääsääntöisesti rekisteröidä aiemman perintäasian yksikkönumero, jotta kaikki perintäasiat ovat järjestelmässä saman yksikön vastuulla.

Etelä-Suomen alueella on kaksi perintäyksikköä. Jos asiakkaan kotitoimisto on Helsingin tai Länsi-Uudenmaan vakuutuspiirissä, perintätoimet kuuluvat Helsingin perintäyksikölle. Jos asiakkaan kotitoimisto on muussa Etelä-Suomen alueen vakuutuspiirissä, perintätoimet kuuluvat Etelä-Suomen perintäyksikölle.

Poikkeukset

Kelan toimihenkilöiden etuusasiat ja etuuksien mahdolliset takaisinperinnät hoidetaan työsuhteen keston aikana alusta loppuun saakka Läntisessä vakuutuspiirissä, lukuun ottamatta sairaanhoitokorvausta, opintotukea, korkoavustusta ja koulumatkatukea. Näiden etuuksien käsittely ei poikkea normaalista etuuskäsittelystä, joten perinnän erääntyessä, saatava siirtyy aina Perintäkeskuksen vastuulle

1.13.5. Työnjako vastuuyksikön ja Perintäkeskuksen välillä

Etuudet

Kotitoimisto, etuuden vastuuyksikkö tai työntasaamisen johdosta muu Kelan toimisto ratkaisee liikaa maksetun etuuden takaisinperinnän, antaa siitä päätöksen ja vastaa päätöksestä sen lainvoimaiseksi tuloon saakka. Perintäkeskus vastaa perintätoimenpiteistä sen jälkeen, kun takaisinperintäpäätös on annettu.

1.13.5.1. Etuuden lakkautus

Jos kotitoimisto tai etuuden vastuuyksikkö lakkauttaa etuuden, josta kuitataan Perintäkeskuksen vastuulla olevaan saatavaan, kotitoimiston tai etuuden vastuuyksikön on ilmoitettava lakkautuksesta Perintäkeskukselle, jotta se osaisi jatkaa perintää muulla tavalla. Kotitoimisto tai etuuden vastuuyksikkö luo Oiwaan maksujärjestelytyön (tarkenne 'Maksusuunnitelma tarkistettava'), kirjaa työn kommenttiin etuuden lakkauttamisen, liittää työn saatavaan, jonka periminen etuuden lakkautuksen vuoksi keskeytyy ja siirtää työn Perintäkeskuksen Tuki-työjonoon.

Etuuden lakkautuksesta on informoitava myös vakuutuspiiriä, jos kyseessä on sen vastuulle kuuluva perintäasia.

1.13.5.2. Etuus- tai perintäpäätöksen oikaisu

Jos saatavan siirryttyä Perintäkeskukseen todetaan, että saatavasta annettua takaisinperintäpäätöstä tai siihen vaikuttavaa etuuspäätöstä on oikaistava, kotitoimisto tai etuuden vastuuyksikkö antaa oikaisupäätöksen. Samalla tulee tutkia, miten oikaisu vaikuttaa saatavan määrään, tehtyihin perintätoimiin, mahdollisiin palautuksiin sekä asiakkaan muiden saatavien perintään.

Perintäkeskusta on informoitava oikaisusta ajoissa ja sen kanssa on sovittava perintätoimien keskeyttämisestä ja jatkamisesta sekä siitä, missä vaiheessa saatava siirretään takaisin kotitoimistoon tai etuuden vastuuyksikköön.

1.13.5.3. Perintä kuolinpesältä

Etudensaajan kuoltua kotitoimisto tai etuuden vastuuyksikkö päättää liikamaksun takaisinperinnästä, antaa päätöksen ja siirtää asian päätöksen antamisen jälkeen Perintäkeskukseen. Perintäkeskus pyytää perukirjan ja huolehtii perinnän jatkotoimista. Jos etudensaajan kuollessa on jo olemassa lainvoimainen takaisinperintäpäätös, perintä siirretään Perintäkeskuksen vastuulle.

Kotitoimisto tai etuuden vastuuyksikkö siirtää saatavan manuaalisesti Perintäkeskukseen siten, että rekisteröi Perintäkeskuksen Lahden yksikön numeron joko Perintätapa- tai Seuranta-näytölle (YHTE-etuudet) tai kirjaa siirron liikamaksu-työhön (RAKE-etuudet). Lisäksi kotitoimisto tai etuuden vastuuyksikkö luo Oiwaan maksujärjestelytyön (tarkenne 'Kuolinpesältä perintä'), liittää työn perittävään saatavaan ja siirtää Perintäkeskuksen Tuki-työjonoon.

Perintäkeskus ottaa yhteyttä kuolinpesään ja pyytää kuolinpesältä tai verotoimistosta perukirjan, selvittää pesän varallisuuden ja päättää sen perusteella perinnän jatkamisesta tai lopettamisesta.

Jos perinnästä luovutaan, kotitoimisto / etuuden vastuuyksikkö rekisteröi luopumisen RAKE-etuuden osalta RAKE-järjestelmään Perintäkeskuksen toimeksiannon mukaisesti. Tällöin Perintäkeskus kirjaa luopumisen ja toimeksiannon maksujärjestelytyön kommenttiin ja siirtää työn kotitoimiston / etuuden vastuuyksikön työjonoon. YHTE-etuuden osalta Perintäkeskus rekisteröi luopumisen YHTE-takaisinperintäjärjestelmään. Asiasta annetaan oikaisupäätös.

1.13.5.4. Yksityishenkilön velkajärjestely

Todistuksen Kelan saatavien määrästä yksityishenkilön velkajärjestelylain mukaisen velkajärjestelyn hakemista varten antaa se yksikkö (Kelan toimisto, etuuden vastuuyksikkö tai Perintäkeskus), josta todistusta on pyydetty. Kuitenkin, jos asiakkaalla on elatusapuvelkaa, saldododistuksen antaa aina Perintäkeskus. Todistukseen merkitään kaikki Kelan saatavat (YHTE- ja RAKE-etuudet, elatusapuvelka, takausvastuusaatava) riippumatta siitä, minkä yksikön vastuulla saatava on.

Perintäkeskus antaa aina velkajärjestelylausuman ja tekee tämän jälkeen kaikki velkajärjestelyyn liittyvät toimenpiteet (esimerkiksi maksuohjelman toimeenpano, seuranta, maksukehotukset, ulosotto, lisätilitykset, perinnän lopettaminen, velkajärjestelyn rauettaminen). RAKE-järjestelmään rekisteröinnit (esimerkiksi kuittauksen keskeyttämisen) tekee kuitenkin kotitoimisto / etuuden vastuuyksikkö Perintäkeskuksen toimeksiannon mukaisesti.

Perinnät on siirrettävä manuaalisesti Perintäkeskuksen vastuulle, jolloin käsittelijä rekisteröi Perintäkeskuksen alayksikön numeron Perintätapa- tai Seuranta-näytölle (YHTE-etuudet) tai kirjaa siirron liikamaksu-työhön (RAKE-etuudet).

Kun tehdään mikä tahansa toimenpide velkajärjestelyyn liittyen, Oiwassa on kyse velkajärjestelytyöstä. Käsittelijä kirjaa tekemänsä toimenpiteet työn kommenttiin ja liittää työn kaikkiin velkajärjestelyn piirissä oleviin saataviin. Perintäkeskuksessa velkajärjestelytoille on oma Velkajärjestelyt-työjono.

1.13.5.5. Vapaaehtoinen velkajärjestely

Perintäkeskus vastaa vapaaehtoisten velkajärjestelyjen ja velkasovintojen tekemisestä ja seuraamisesta. Perintäkeskus siirtää saatavan/saatavat manuaalisesti vastuulleen. Oiwassa toimenpiteet hoidetaan velkajärjestelytyönä.

1.13.5.6. Toivottomat perinnät

Kyse on lainvoimaiseen takaisinperintäpäätökseen perustuvasta saatavasta, joka useista perintäyrityksistä huolimatta on edelleen maksamatta. Perintäkeskus päättää, voidaanko jäljellä olevan saatavan perintä lopettaa toivottomana vai jatketaanko perintää. Perintäkeskus antaa asiasta tarvittaessa päätöksen. Ks. lopettamisedellytykset.

Jos asiakas itse pyytää perinnän lopettamista ja toimittaa pyynnön kotitoimistoon tai etuuden vastuuyksikköön, pyyntö siirretään Perintäkeskukseen. Jos asiakkaan pyyntö koskee RAKE-etuutta, kotitoimisto / etuuden vastuuyksikkö antaa päätöksen Perintäkeskuksen toimeksiannon perusteella.

Oiwassa lopettamisharkinta hoidetaan Perinnän lopetusharkinta -työnä. Kun perinnän lopettamispyyntö tulee kotitoimistoon / etuuden vastuuyksikköön, se luo Perinnän lopetusharkinta -työn ja siirtää sen Perintäkeskuksen Tuki-työjonoon. Jos kyse on RAKE-järjestelmässä olevasta perinnästä, tämä kirjataan työn kommenttiin.

1.13.5.7. Saatavan vanhentuminen

Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta ellei vanhentumista sitä ennen katkaista. Lopullisesti tällainen saatava vanhentuu 15 tai 20 vuoden kuluttua päätöksen antamisesta.

Perintäkeskus tutkii saatavien vanhentumisen sellaisten etuuksien osalta, jotka kuuluvat Perintäkeskuksen vastuualueeseen. Perintäkeskus katkaisee vanhentumisen, ilmoittaa vanhentuneesta saatavasta velalliselle ja lopettaa perintätoimenpiteet rekisteröimällä takaisinperintäjärjestelmään luopumisen. Perintäkeskus ilmoittaa RAKE-etuuden vanhentumisen

toimeksianto-työllä kotitoimistoon tai vastuuyksikköön, joka rekisteröi RAKE-järjestelmään päätöksettömän luopumISRatkaisun. Perintäkeskus ilmoittaa vanhentumisen kirjeellä asiakkaalle.

Viiden (5) vuoden säännön mukaan vanhentuvat tapaukset poimitaan kolme kertaa vuodessa (1.3, 1.7 ja 1.11) vähintään kaksi kuukautta ennen oletettua vanhentumispäivää ja niistä tulee Oiwaan työ. Myös lopullisesti vanhentuvista tapauksista tulee Oiwaan työ.

1.13.6. Toimihenkilön etuuksien perintä

Kaikki toimihenkilöiden perintäasiat käsitellään Perintäkeskuksessa. Toimisuojattuihin etuuksiin kuuluvat perintäasiat ohjautuvat Kelan toimihenkilöiden etuusasiat-työjonolle. Jos perintäasia ei kuulu toimisuojattuihin etuuksiin, ohjautuu se entiseen tapaan Oiwassa muulle työjonolle.

1.13.7. Takaussaavat

Perintäkeskus hoitaa opintolainojen valtiontakauksen perusteella syntyneiden saatavien

- perintätoimenpiteet
- maksuvapautusten myöntämisen ja hylkäämisen
- perinnän lopettamisen toivottomana tai vanhentuneena
- velkajärjestelyyn liittyvät toimenpiteet todistuksen antamisesta velkajärjestelyn hakuvaiheessa velkajärjestelyn päättymiseen saakka.

Lue lisää takausvastuun etuusohjeista.

1.13.8. Työpaikkakassat

Työpaikkakassat hoitavat vastuullensa kuuluvien asiakkaiden takaisinperinnät sairausvakuutuslain mukaisista etuuksista

- apteekkitilitykset
- erityishoitoraha
- erityiskorvattavat lääkkeet
- erityisäitiysraha
- isyysraha
- osasairauspäiväraha
- sairaanhoitokorvaukset
- sairauspäiväraha
- vanhempainraha
- äitiysraha

Takaisinperinnät eivät siirry työpaikkakassasta Perintäkeskuksen hoidettaviksi, vaikka perintäasiassa saatava eräännyisi. Jos asiakas siirtyy pois työpaikkakassan vastuulta, hänen perintäasiansa siirtyy uuden vastuuyksikön, joko Kelan toimiston tai toisen työpaikkakassan hoidettavaksi. Toimiston vastuulta saatavat voivat eräännyttyään siirtyä Perintäkeskukseen.

Jos Kelan vastuulla oleva asiakas siirtyy työpaikkakassan vastuulle, ja hänellä on Perintäkeskuksessa kesken perintäasioita, niitä ei siirretä työpaikkakassan hoidettaviksi, vaikka kyse olisi sairausvakuutuslain mukaisesta etuudesta.

Jos sekä työpaikkakassassa että Perintäkeskuksessa on perittävänä saatavia samalta asiakkaalta, yksiköiden on sovittava yhdessä perintätoimenpiteistä.

1.14. Väärän henkilön tilille maksetun etuuden periminen

Kun etuusratkaisu on tehty oikein oikealle henkilölle, mutta etuus on maksettu Kelan virheen vuoksi väärän henkilön tilille, maksu korjataan seuraavasti. Vastuuyksikkö maksaa oikealle etuudensaajalle saamatta jääneet etuuserät heti, kun virhesuoritus on tullut ilmi. Vasta tämän jälkeen ryhdytään perimään virhesuoritusta virhesuorituksen saajalta. Jos kyse ei ole Kelan virheen vuoksi väärän henkilön tilille maksetusta etuudesta, sitä ei tule maksaa asiakkaalle toistamiseen. Tämä ohje ei koske tilanteita, joissa etuuden maksaminen väärälle henkilölle johtuu siitä, että etuudensaaja on itse ilmoittanut Kelalle väärän tilinumeron. Tällöin virhesuorituksen periminen jää oikean etuudensaajan omalle vastuulle.

Jos saajan henkilöllisyys on Kelan tiedossa, hänelle lähetetään palautuspyyntökirje (YHI30) Jos asiakas ei palauta virhesuoritusta, asia siirretään jatkotoimenpiteitä varten Perintäkeskukseen.

Jos virhesuorituksen saajan henkilöllisyys ei ole Kelan tiedossa, vastuuyksikkö ottaa ensin yhteyttä pankkiin ja pyytää pankkia hoitamaan rahojen palautuksen Kelalle tai toissijaisesti ilmoittamaan Kelalle virhesuorituksen saajan tiedot. Jos pankki ei palauta rahoja vaan ilmoittaa saajan tiedot, Kela ryhtyy itse perimään rahoja edellä kerrotulla tavalla.

Virhesuorituksen perinnässä on huomattava, että aina pyydetään koko suorituksen palautusta sen määrästä riippumatta. Koska virhesuorituksen perinnässä ei asiallisesti ole kyse etuuslakien mukaisesta liikamaksun takaisinperinnästä vaan yksityisoikeudellisesta perusteettoman edun palautuksesta, etuuslakien mukaista kohtuullistamisharkintaa (esimerkiksi 150 euron vähäistä määrää) ei perintään voida soveltaa. Virhesuoritusta ei myöskään rekisteröidä liikamaksuksi YHTE- tai RAKE-järjestelmään.

Virhesuoritus on maksettava takaisin pääsääntöisesti kertasuorituksena. Jos virhesuorituksen saaja ehdottaa virhesuorituksen takaisinperintää osamaksuna, ehdotuksen hyväksymiselle on oltava riittävät perusteet ja maksusuunnitelman on Kelan kannalta oltava järkevä (mm. virhesuoritus tulee maksetuksi takaisin kohtuullisessa ajassa).

1.14.1. Virhesuorituksen perintä

Edellä kerrottujen toimenpiteiden jälkeen vastuuyksikkö käynnistää välittömästi virhesuorituksen perinnän. Seuraavassa selostetaan toimenpiteet Asiassa toimitaan sen mukaan, onko virhesuorituksen saajan henkilöllisyys tässä vaiheessa Kelan tiedossa (A) vai ei (B).

A) Virhesuorituksen saajan henkilöllisyys on Kelan tiedossa = tavoite; virhesuorituksen saaneelle lähetetään palautuspyyntökirje ja oivassa on 2 työtä odottamassa palautusta (1 työ vakuutuspiirillä, 1 työ palautusten käsittelytiimillä)

Kun virhesuorituksen saajan henkilöllisyys on vastuuyksikön tiedossa, se ryhtyy perimään rahoja häneltä. Tällöin oikean etuudensaajan toimeksiantotyön kommenttiin lisätään virhesuorituksen saajan sukunimi, syntymäaika ja (N tai M) ja työ suljetaan. Virhesuorituksen saaneelle luodaan oma toimeksiantotyö (tarkenteella Virhesuoritus ja etuudella Muu). Käsittelijä lähettää virhesuorituksen saaneelle palautuspyyntökirjeen (YHI30) ja liittää sen

toimeksiantotyöhön. Kirjeessä yksilöidään, milloin virhesuoritus on maksettu ja sen määrä. Virhesuoritus pyydetään palauttamaan kirjeessä olevalle tilille.

Huom! Jos oikea etuudensaaja ja virheellisesti etuuden saanut henkilö tuntevat toisensa, Ei oiwa työn kommentteihin saa laittaa toisen osapuolen tietoja. Tällöin myös oikean etuudensaajan työ pidetään odottamassa niin kauan kuin palautus on tullut. Tieto virheellisesti rahan saaneesta henkilöstä laitetaan sähköpostilla palautusten käsittelytiimiin.

Kun maksupyyntö on lähetetty, vastuuyksikkö ilmoittaa odotettavissa olevasta palautuksesta Palautusten käsittelytiimiin seuraavasti:

- Vakuutuspiiri tekee Oiwassa toimeksiantotyön (tarkenteena ” Selvitettävä asia”, tarkenteen lisätieto ”VHT/summa €”) Palautusten käsittelytiimiin Etuuspalautukset työjonoon (palautusten käsittelytiimillä on myös työjono Väärän henkilön tilille maksetut-työjono, mutta tiimi siirtää työn itse ko. jonolle Etuuspalautukset jonosta.
- Vakuutuspiiri lähettää tiedon VHT-tapauksen osapuolista sähköpostilla PALAUTUKSET_PALAUTUSTEN KASITTELYTIIMI –ryhmäsähköpostiin vain jos tapauksen toisen osapuolen tietoja ei voi viedä oiwassa kommenttiin (osapuolet tuntevat toisensa).

Toimeksiantotyössä ilmoitetaan

- Henkilölle on maksettu virheellisesti toisen henkilön etuutta
- Tiedot virhesuorituksesta kenen etuutta, mitä etuutta, milloin ja kuinka paljon on virheellisesti maksettu (ks. allaa oikea kirjaustapa)

Vakuutuspiiri kirjaa virhesuorituksen saajan toimeksiantotyön kommenttiin tiedot tapahtuneesta.

- Henkilölle on maksettu virheellisesti toisen henkilön etuutta
- Tiedot virhesuorituksesta: kenen etuutta, mitä etuutta, milloin ja kuinka paljon on virheellisesti maksettu
- Oikeasta etuudensaajasta kirjataan sukunimi, syntymäaika ja sukupuoli (N, jos nainen ja M, jos mies). Näiden tietojen perusteella käsittelijä voi tarvittaessa selvittää oikean etuudensaajan koko nimen ja henkilötunnuksen HEHA-kyselyllä. Etuudensaajan koko nimeä tai henkilötunnusta ei saa kirjata tietoturvasyistä.
- Lisäksi työn kommenttiin kirjataan, milloin Palautusten käsittelytiimille on ilmoitettu tiedot mahdollisesta palautuksesta.

Esimerkki kommentin kirjauksesta:

Henkilölle on virheellisesti maksettu toisen henkilön etuutta.

Virhesuoritus;

opintotuki, maksupäivä 4.11.2010, määrä 249,00 €

opintotuki, maksupäivä 4.12.2010, määrä 249,00 €.

Oikea etuudensaaja on: Makkonen, s. 070580, N.

- Ilmoitus Palautusten käsittelytiimiin on tehty 9.12.2010.(Huom! tämä teksti tulee vain vastuuyksikölle itselleen jäävään toimeksiantotyöhön, silloin kun ilmoitus VHT-tapauksen henkilöistä on jouduttu tekemään sähköpostilla.)
- Koska virhesuorituksen saajalla on mahdollisuus tarkistaa Oiwa-tietonsa, työhön ei kommenttiin kirjata oikean etuudensaajan tietoja, jos on ilmeistä,

että virhesuorituksen saaja pystyy tunnista-maan etuudensaajan edellä mainittujen tietojen perusteella. Tällainen on tilanne esimerkiksi silloin, kun etuutta on maksettu virheellisesti ex-puolisolle. Lähetä silloin tieto Palautusten käsittelytiimille sähköpostilla.

- Työ laitetaan odottamaan YHI30-kirjeessä mainitun määräajan loppuun. Tarvittaessa työn voi lukita itselle. Odottamisen syyksi laitetaan ”Odottaa muusta syystä”.

1.14.2. Seuranta ja palautuksen kirjaus

Jos palautus tulee Palautusten käsittelytiimi kirjaa rahat oikean etuudensaajan etuusasiaan sekä kirjoittaa toimeksiantotyön kommenttiin tiedot palautuksesta ja vapauttaa työn odottamasta. Vastuuyksikön käsittelijä poimii työn ja sulkee sen, jos koko virhesuoritus on saatu takaisin. Jos palautusta ei näy kirjattuna heti määräajan jälkeen, varmista vielä palautusten käsittelytiimistä ettei palautus ole Kelan tiillä kohdentamattomana.

Jos palautusta ei tule, perinnän jatkokäsittely siirtyy Perintäkeskukseen. Vastuuyksikkö kirjaa tilanteen toimeksiantotyön kommenttiin ja siirtää työn Perintäkeskukseen Tuomiolla perittävät saatavat- työjonoon jatkotoimenpiteitä varten. Toimeksiantotyön tarkenteeksi lisätään ”Selvitettävä asia” ja tarkenteen lisätiedoksi ”VHT/tuomion hakeminen”. Vastuuyksikönkäsittelijän on poistettava työn lukitus itseltään. Ks. jatkokäsittelystä lisää kohdasta ”Oikeudellinen perintä”.

B) Virhesuorituksensaajan henkilöllisyys ei ole Kelan tiedossa

Vakuutuspiiri lähettää pankkiin kirjeen (YHV31), jossa pankkia pyydetään kahden viikon kuluessa ottamaan yhteyttä virhesuorituksen saajaan ja palauttamaan virhesuoritus (palautuspyyntökirje tehdään CICSin APRE –toiminnolla) Toissijaisesti pankkia pyydetään ilmoittamaan Kelan tilinomistajan tiedot, jotta Kela voi tarvittaessa jatkaa perintätoimia. Samalla vakuutuspiiri ilmoittaa odotettavissa olevasta palautuksesta Palautusten käsittelytiimille toimeksiantotyöllä (tarkenteella ”Selvitettävä asia” ja tarkenteen lisätietona ”VHT/summa €”) Työ ohjataan Palautusten käsittelytiimin Etuusalautukset-työjonoon (palautusten käsittelytiimillä on myös Väärän henkilön tiilille maksetut - työjono, mutta tiimi siirtää työn itse ko. jonolle Etuusalautukset -jonosta.

Oikean etuudensaajan toimeksiantotyön kommenttiin kirjataan tieto kirjeen lähettämisestä ja Palautusten käsittelytiimille tehty ilmoitus sekä pankille lähetetty kirje (YHV 31) liitetään työhön. Työ laitetaan kahdeksi viikoksi odottamaan syyllä ”Odottaa muusta syystä”. Työn voi tarvittaessa lukita itselle.

Palautuspyyntöä tehtäessä on huomattava, että palautuspyynnöt lähetetään aina maksuvälitys pankille eli 09.05.2016 alkaen tapahtuneista maksuista vain OP:lle tai Danskelle.

- OP pankkiin, lähetetään palautuspyyntökirje seuraaville pankeille maksetuista virheellisistä etuusmaksuista
  - • OP
  - Aktia Säästöpankki
  - Säästöpankki
  - POP Pankki
  - Handelsbanken
  - Skandinaviska Enskilda Banken (SEB)
  - Den Danske Bank
  - Danske Bank
  - DnB NOR Bank ASA
  - Swedbank
  - Ålandsbanken
    - Palautustili on IBAN -tilinumero: FI04 5000 0120 2355 35

- BIC: OKOYFIHH
- Danske Bankiin, lähetetään palautuspyyntökirje kaikkien muiden pankkien virheellisistä etuusmaksuista
  - • Nordea
  - S-pankki Oy
    - Palautustili on IBAN -tilinumero: FI24 8000 1071 1592 07
    - BIC: DABAFIHH
- Pyyntö lähetetään vain maksuvälityspankkeihin eli OP:hen tai Danske Bankiin (ks. edellä oleva listaus). Jatkossa esim. Danske Bankin tilille menneen virhesuorituksen palautuspyyntö lähetetään OP:lle.
- OP:n pyynnot lähetetään ensisijaisesti sähköpostilla KeskitetytSelvittelytehtavat@op.fi tai vaihtoehtoisesti osoitteeseen OP/Cash management/PL 308, 00013 OP
- Danske Bankiin pyynnot lähetetään aina sähköpostilla kp.asma@danskebank.fi
- Kirjoita palautuspyyntökirje (YHV31), tulosta ja skanna se toimistossa ja lähetä sähköpostilla tai kirjeitse pankkiin ja liitä kirje toimeksiantotyöhön.

1.14.3. Ilmoitus palautusten käsittelytiimiin

Kun palautuspyyntö on lähetetty pankkiin, vakuutuspiiri ilmoittaa odotettavissa olevasta palautuksesta Palautusten käsittelytiimiin ilmoitus tehdään toimeksiantotyönä Etuuspalautuksettyöjonoon (tarkenteella "Selvitettävä asia" ja tarkenteen lisätiedoilla "VHT/summa €). Toimeksiantotyössä ilmoitetaan

- Tilille on maksettu virheellisesti toisen henkilön etuutta
- Virhesuorituksen maksupäivä, määrä ja tilinumero
- Muut mahdolliset maksun lisätiedot (esim. viitetiedot)
- Pyydä lisäksi kommentissa Palautusten käsittelytiimiä selvittämään oikea etuudensaaja ja kirjaamaan palautus hänelle.
- Huomaa, että Oiwa-töihin ei saa kirjata toisen henkilön (oikean etuudensaajan) yksilöiviä tietoja
- Tiedot virhesuorituksesta kenen etuutta, mitä etuutta, milloin ja kuinka paljon on virheellisesti maksettu. Tiedot kirjataan "Virhesuorituksen perintä" –kappaleen kohdassa A kerrotulla tavalla

Jos pankki palauttaa virhesuorituksen, Palautusten käsittelytiimi kirjaa rahat oikean etuudensaajan etuusasiaan sekä kirjoittaa toimeksiantotyön kommenttiin tiedot palautuksesta ja vapauttaa työn odottamasta. Vakuutuspiirin käsittelijä poimii työn ja sulkee sen, jos koko virhesuoritus on saatu takaisin.

Jos pankki ei palauta virhesuoritusta, se palauttaa kirjeen YHV31 ja ilmoittaa siinä tiedot virhesuorituksen saajasta. Vastuuyksikkö jatkaa perintätoimia ja lähettää virhesuorituksen saaneelle palautuspyyntökirjeen (YHI30).

Nyt etuudensaajan toimeksiantotyö suljetaan ja virhesuorituksen saajalle luodaan oma toimeksiantotyö (tarkenteella Virhesuoritus ja etuudella Muu). Pankin kirje (YHV 31) ja palautuspyyntökirje (YHI30) liitetään työhön, työn kommenttiin kirjataan tiedot virhesuorituksesta ja oikeasta etuudensaajasta. Tiedot kirjataan kohdassa A kerrotulla tavalla. Työ laitetaan odottamaan syyllä "Odottaa muusta syystä":

Tämän jälkeen palautusta seurataan kohdassa A kerrotulla tavalla. Jos palautusta ei saada, perintä siirretään Perintäkeskukseen toimeksiantotyönä **Tuomiolla perittävät saatavat** -työjonoon.

Toimeksiantotyön tarkenteeksi merkitään "Selvitettävä asia" ja tarkenteen lisätiedoksi "VHT/tuomion hakeminen". KS. lisää kohdasta "Oikeudellinen perintä".

1.14.4. Oikeudellinen perintä

Perintäkeskuksessa päätetään perintätoimien jatkamisesta. Jos perinnästä luovutaan, asiakkaan toimeksiantotyö siirretään Vero- ja kirjanpitoryhmän–työjonoon (tarkenteen lisätiedolla ”VHT/Luopuminen”)

Jos perintätoimia jatketaan, asiakkaan toimeksiantotyö muutetaan seurantyöksi ja asiakkaalle lähetetään oikeustoimiuhkainen maksukehotuskirje (YHI31). Ennen YHI 31 lähettämistä, varmistetaan vielä palautusten käsittelytiimiltä, että raha ei ole palautunut ja kohdentamatta. Jos asiakas ei tämänkään jälkeen palauta virhesuoritusta, asian osalta laitetaan kanne vireille käräjäoikeuteen (kirjeellä YHV 39). Tuomion antamisen jälkeen Perintäkeskus jatkaa mahdollisia perintätoimia ulosoton kautta.

Oikeudellisen perinnän vaiheista Perintäkeskuksessa on ohjeistettu erillisellä [tuomiolla perittävien saatavien toimintaohjeella](#).

1.15. Ulkomaan perintä

Asetuksen 883/2004 mukainen etuusperintä

Kun toinen EU-asetusta soveltava valtio pyytää Kelaä perimään sen saatavia, Kelan tulee tehdä samat perintätoimenpiteet kuin kansallisessakin perinnässä ja tilittää perittyä saadut varat ulkomaan laitokselle. Perintä voidaan suorittaa joko kuittaamalla tai maksukehotusten/ulosoton kautta kuten kansallisessakin tilanteessa. Tehtävistä toimenpiteistä on annettu [erillinen ohjeistus](#).

EU-asetuksen 883/2004 mukaisen perinnän tietojenvaihto eri valtioiden välillä hoidetaan R-SED –lomakkeilla. Perinnässä käytettävät lomakkeet löytyvät täältä. Ulkomaan sosiaaliturvalaitosten tietoja löytyy tarkemmin tästä.